

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hak.Kar. Kom. Giriş : Tarih : 04/02/15 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 1

4 Şubat 2015 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.36

BAŞKAN: Gönül BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin)

BAŞKAN VEKİLİ: Halil ÜRÜN (Afyonkarahisar)

SÖZCÜ: Ali AYDINLIOĞLU (Balıkesir)

KÂTİP: Nurdan ŞANLI (Ankara)

-----0-----

BAŞKAN – Karma Komisyonumuzun değerli üyeleri, Saygıdeğer Kamu Başdenetçisi, kamu denetçilerimiz, Kamu Denetçiliği Kurumunun temsilcileri, değerli basın mensupları; yeterli çoğunluğumuz vardır. Karma Komisyonumuzun 9'uncu Toplantısını açıyorum. Herkese hoş geldiniz diyorum.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz üzere bugün gündemimizde bulunan ve daha önce tarafınıza yazımız ekinde bildirilen Kamu Denetçiliği Kurumunun 2014 yılına ait faaliyet raporunun görüşmelerine başlayacağız.

Bugünkü gündemimize geçmeden önce, biliyorsunuz, Kamu Denetçiliği raporunu Karma Komisyon olarak ikinci defa görüşeceğiz. Geçen yıl 2013 raporunu görüşmüştük; oradaki izlediğimiz yöntemi izleyeceğiz ama kısaca ben tekrar – hepimiz biliyorsunuz ama- kısaca hatırlatmak istiyorum: Kamu Denetçiliği müessesesi, hepimizin bildiği gibi, 12 Eylül 2010 tarihli Anayasa değişikliği referandumuyla hukuk sistemimize girdi ve 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'yla belirtilen görevleri yerine getirmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı, kamu tüzel kişiliğini haiz özel bütçeli olarak kuruldu. Ve Kamu Denetçiliği Kurumu bireysel başvuruları 29 Mart 2013 tarihinde almaya başladı. Bu yıl farklı olarak, tabii, 29 Mart 2014 tarihi itibarıyla belediyelere ilişkin kuruma ilk başvurular başladı.

Tabii, Komisyonumuz ile Kamu Denetçiliği Kurumu arasında yakın bir ilişki var; hem seçim aşamasında hem de Kamu Denetçiliği Kurumunun yıllık faaliyet raporunu görüşmek en önemli bağlantılar. Bu bağlamda, 6328 sayılı Kanun Kamu Denetçiliği Kurumunun amir hükmü gereğince Kamu Denetçiliği Kurumunun her yıl mutad olarak yıllık faaliyet raporunu Karma Komisyon Başkanlığına sunması gerekiyor. Bu yılki raporumuzu 27 Ocak 2015 tarihinde Karma Komisyonumuza sundular ve görüşmek için gereken iki aylık süremiz başladı. Yalnız, tabii, bu yıl seçim yılı ve önümüzde sıkışık bir takvim olduğu için biz hızlı bir şekilde bir ön çalışma yapıp, bugünkü toplantı sonrasında inşallah alt komisyonumuzu kurup Meclis seçim arası vermeden önce bu raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine göndermeyi hedefliyoruz.

Katılımınız için tekrar teşekkür ediyorum.

Bugün bizlere 2014 faaliyet raporuyla ilgili Sayın Başdenetçimiz Mehmet Nihat Ömeroğlu bilgi verecekler. Karşılaştıkları sıkıntıları, mevzuatla ilgili sıkıntıları ve çeşitli istatistiki bilgiler hakkında bize sunum yapacak; varsa sorularımızı bu sunumdan sonra üyelerimizden alacak. Şimdiden teşekkür ediyorum.

Söz sizde Sayın Başdenetçim.

KAMU BAŞDENETÇİSİ MEHMET NİHAT ÖMEROĞLU – Karma Komisyonumuzun Değerli Başkanı, yine Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri; hepimizi şahsım ve kurumum adına saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanımın da ifade ettikleri gibi, bu yıl Kamu Denetçiliği Kurumu olarak ikinci yıllık raporumuzu yüce Meclisin Karma Komisyonunuza sunmuş bulunuyoruz. 6328 sayılı Kanun'un 22'nci maddesi uyarınca Ocak ayı sonuna kadar yıllık raporu Komisyona sunmak zorundayız; bunu da 27 Ocakta Komisyon Başkanımıza teslim ettik.

Yıllık raporumuzda da görüleceği üzere –biraz sonra sunumumda size arz edeceğim- Türkiye Büyük Millet Meclisini ve aynı zamanda kamuoyunu aydınlatmak, kamu idarelerinin iyi yönetim ilkelerini yaygınlaştırmak ve özellikle ülkemizde halklar kültürünün geliştirilmesine katkıda bulunmak için bir anlamda kurulan bu kurumun sizlere faaliyetlerini, bir yıl içinde neler yaptığını arz edeceğim. Daha sonra da, uygun gördüğünüzde, sorular varsa onları da cevaplandırmaya çalışacağım.

Arkadaşlarımızın birçoğunu belki tanıyorsunuz. Ben yine burada tanıtmak isterim: Kamu Denetçimiz Mehmet Elkatmış Bey, Zekeriya Aslan Bey, Muhittin Mıhçak Bey, Sayın Serpil Çakan Hanımefendi ve Abdullah Cengiz Makas Bey. Genel Sekreterimiz İsmail Altıntaş da arkada oturmaktadır. Her zaman için sorularınıza da hazırız.

Şimdi, ben size Powerpoint “shield”inde bir sunum arz edeceğim. İstatistiki bilgiler üzerinde çok durmayı düşünmüyorum; hem daha fazla soru alabilmek hem de kurumun acil olan ihtiyaçlarını sizlere sunabilmek için daha özet geçmeyi düşünüyorum uygun görürseniz.

Kurumumuz, biliyorsunuz, 6328 sayılı Kanun'la 29 Haziran 2012 yılında Resmî Gazete'de yayımlanarak faaliyetine başladı ancak şikâyetlere, yasa gereği, 29/3/2013 tarihinde -yani dokuz aylık bir süre verdiler- başladık.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hak.Kar. Kom. Giriş : Tarih : 04/02/15 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 2

Kurumumuzun temel fonksiyonu, yasamızda da belirtildiği üzere, idarenin her türlü eylem ve işlemlerini, tutum ve davranışlarını adalet anlayışı içerisinde, insan haklarına dayalı olarak incelemek, araştırmak ve sonuçta idareye önerilerde bulunmaktır.

Değerli Başkanım, sayın üyeler; tabii “her türlü işlem ve eylem” derken, yasa koyucu bunların istisnalarını da belirtmiş. Ekranda da görüleceği üzere, bunlar dört ana başlık altında toplanabilir: Cumhurbaşkanımızın tek başına yaptığı işlemler ile resen imzalanan kararlar ve emirler, yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin kararlar, Türk Silahlı Kuvvetlerinin sırf askerî nitelikteki faaliyetleri diye ifade edebiliriz.

Ben burada özellikle üçüncü ve dördüncü yasaklar üzerinde çok kısa bir açıklama yapmak istiyorum. Kanaatimizce bu Türkiye’de bir milattır. Orada sadece yargıyla ilgili olarak “yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin kararlar” diye bir sınırlandırma yapmıştır. Ben bunu aynı zamanda Komisyonumuzun Değerli Başkan ve üyelerinin de bilgisine sunmak istiyorum, belki tartışılabilir. Çok sınırlı şey yapmış. Dolayısıyla, yargının sürecine müdahale edebileceğimiz kanaatindeyim. “Neden tutukladınız? Neden bıraktınız? Arama kararını neden verdiniz? El koymayı neden verdiniz?” gibi hâkimin tamamen yargı yetkisi içerisinde kalan konular bizim dışımızdadır ama bunun ötesinde, yargının süreci devam ederken eğer bir karar on beş günde yazılılıysa -mesela eski bir cezacı olarak söylüyorum- beş ayda, altı ayda, sekiz ayda kararın yazıldığı vakit ve bu bize şikâyet edildiğinde –ki bir insan hakkıdır bu, yargılama- biz bunu inceleriz. Aynı şekilde, bu süreç içerisinde eğer bir hâkim normal bir veya en az iki celse veya iki şeyde keşfe gitmesi gerekiyorsa –kürsüden geldiğim için- 5-6 defa tutanak tutup da “Ya, keşfe gidemedim, hava muhalefeti vardı. Bilirkişi bulamadım.” gibi mazeretlerle eğer böyle bir işlem yapmışsa kanaatimizi yine bu da kurumumuzun içerisinde; örneklerini böyle sıralayayım ben size. Veya içimizde avukat arkadaşlarımız da vardır; genelde mahkemeler duruşma günlerinin hepsini saat dokuza koyarlar. Bu, avukatlarımızın oldukça zor anlar yaşamasına neden oluyor, vatandaşlarımız için de. Köyünden, kentinden gelen saat dokuzda orada olmak zorunda. Hâkimin keyfine kalmış, dokuzda alır, onda alır, öğleden sonra alır, onu bekleyeceksiniz. Dolayısıyla, bu da bir süreçtir, bu da böyle bir şikâyet konusu olduğu vakit kurumumuzun bunun inceleyeceği düşüncesindeyim. Çünkü, biliyorsunuz -biraz sonra belki mevzuat bölümünde size arz edeceğim- bizim resen araştırma yetkimiz yok, dolayısıyla bize mutlaka bir şikâyetin gelmesi gerekir. Ve bu şikâyetinde de menfaatin ihlali olması aranmaktadır. Sadece insan hakları, temel hak ve özgürlükler, “hassas gruplar” dediğimiz kadınlar, çocuklar, engelliler, yaşlılar gibi ve kamuoyunu ilgilendiren durumlarda sadece herhangi bir bireyin veya tüzel kişinin şikâyeti bile bizim o konu üzerine eğilmemiz için yeterli oluyor. Dolayısıyla, biz aynı zamanda bir yasa değişikliği imkânını bulabilirsek resen araştırma yetkisi de talep edeceğiz yüce Meclisten.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin sırf askerî nitelikteki faaliyetlerine gelince, yurt dışından gelen yabancı misyonlarla, konuklarımızla, Avrupa Birliği organlarının temsilcileriyle birçok kez görüşmelerimiz oldu, benim de ziyaretlerim oldu. Özellikle Genişlemeden Sorumlu eski Komiser Stefan Füle, şu an İnsan Hakları Komiseri Nils Muiznieks ve Avrupa Parlamenter Meclisi Başkanı Jagland gibi şeylerle görüştüğümüzde bunun üzerinde çok durdular. “Siz askeriyeyi şey yapamıyorsunuz, Türk Silahlı Kuvvetlerini denetleyemiyorsunuz, böyle bir şey olur mu?” şeklinde. Biz bunları kendilerine açıklamaya çalıştık. Dikkat edilecek olursa, “sırf” kelimesiyle oldukça büyük bir sınırlandırma yapılmış. Sadece Türk Silahlı Kuvvetlerinin sırf askerî nitelikteki faaliyetleri bizim inceleme alanımız dışında. Bu zaten yasa Mecliste görüşülürken de muhalefet milletvekilleri tarafından da dile getirilmiş.

Sırf askerî nitelikteki faaliyetleri nelerdir? Sizler de muhakkak ki biliyorsunuz, ben bazı örneklerini şey yapacağım. Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir tatbikata, hani “sıcak takip” dediğimiz sınır ötesi bir müdahale veyahut da –Allah korusun- gelecekte bir ülkeye karşı Büyük Millet Meclisinin verdiği karar üzerine bir savaş durumu gibi sırf askerî nitelikteki faaliyetler ve aynı zamanda, tabii, savunma sanayisi, savunmayla ilgili alınacak alışverişlerde -biliyorsunuz, orada denetim Sayıştayın- onun haricinde, idari anlamda işlem ve eylemleri bu kurumun inceleme ve araştırması içerisindedir. Zaten bu konudaki şikâyetleri bize geliyor ve biz bunların birçoğunu da çözüme kavuşturuyoruz. Bunlar nedir? Aynı zamanda hem kamu personel rejimi olabiliyor, disiplin suçları olabiliyor, bedelli askerlikle ilgili şikâyetler olabiliyor, efendime söyleyeyim, komutanların tutum ve davranışlarından dolayı Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının şikâyetleri olabiliyor veyahut da Türk Silahlı Kuvvetlerinin yaptığı bir eylemden dolayı doğan zararın tazminini istiyor. Tatbikatta, Allah korusun, diyelim ki biri yaralandı veya öldü; yargıya gitmeden önce bize gelme imkânları vardır. Biz bunu önce uzlaşma yoluyla halletmenin yoluna bakıyoruz, bu olmadığı takdirde normal yasal yetkimizi kullanarak inceleme, araştırma ve sonuç itibarıyla, tüm dünya örneklerinde olduğu gibi, tavsiye niteliğinde karar veriyoruz. Biz de en büyük gücümüzü Türkiye Büyük Millet Meclisi ve kamuoyundan alıyoruz. Sonuç itibarıyla yaptırım gücümüz yoktur, zaten işin felsefesinde bu vardır. Bu iki maddeyi de sizlere arz etmiş olayım.

Tabii, kuruluş itibarıyla kurum iki şeyden oluşmakta: Bir Başdenetçilik, bir de Genel Sekreterlik. Başdenetçilikte 1 başdenetçi ve 5 tane de kamu denetçisi bulunmaktadır göreceğiniz gibi.

İdari yapılanmayı da orada arz ettik. Mesela, mevzuat değişikliğiyle ilgili bizim en büyük sıkıntımız burada. Maalesef bizde, yasamızda –bunu eleştirmek için söylemiyorum- iki yılda bir uygulama sonunda... Tabii ki yasanın birtakım

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hak.Kar. Kom. Giriş : Tarih : 04/02/15 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 3

eksiklikleri veyahut da aksaklıkları olabilir, bunu tespit etmek önemli. Bizde daire başkanlıkları, birimler yoktur; biz iç yönergeyle şu karşıda gördüğünüz gibi bir yapılanmaya gittik ve burada çalışan arkadaşlarımız birimlerde profesyonel elemanlar değil. Biz bunu çalışmalarımızın zayıf yönlerine bir mazeret olarak göstermek istemiyoruz. Profesyonel elemanlarca yürütemiyoruz biz bu işleri. Uzman arkadaşlarımız aracılığıyla, onları bilim sorumlusu yaptık. Nedir bu? Yönetişim hizmetleri birimi, tüm personeli yönetiyor. Destek hizmetleri var. Öbürü nedir? Strateji birimi, bunlar diğer kurum ve kuruluşlarda asgari daire başkanlıkları seviyesinde ve altyapıları olan birimler. Biz bunları çok sınırlı imkânlarda şey yapıyoruz. Bir diğeri, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler birimimiz, aynı şekilde onu da böyle yürütmekteyiz. Dolayısıyla, eğer, yasamızda bir değişiklik yapma durumuna gittiğimiz vakit kısmen de bu yatay yapılanmayı bir yasa hâline getirmeyi düşünüyoruz, onu da bilgilerinize arz ediyorum.

Şimdi, efendim, zaten bütçemiz geçti ama ben size 2014 yılı bütçesiyle ilgili kısaca bir bilgi sunayım. Bunlardan personel giderlerimiz aşağı-yukarı 6 milyon 680 bin, SGK'ya devlet primi giderleri olarak 782 bin, mal ve hizmet alımları olarak 5 milyon 280 bin, cari transferi 300 bin, sermaye giderleri 1 milyon 440 bin 730 ve toplam 14 milyon 483 bin 780'dir efendim.

Kısaca başvuruların usulünü arz etmek istersem, demin de ifade ettiğim gibi, Türkiye Cumhuriyeti'nde 2010 referandumundan sonra 3 tane kuruma bireysel başvuru hakkı getirildi: Bunlardan bir tanesi Anayasa Mahkemesi, bir tanesi Kamu Denetçiliği Kurumu, bir tanesi İnsan Hakları Kurumu olmak üzere. Dolayısıyla, bize müracaat edilmesi mutlaka bir şikâyeti gerektiriyor bu anlamda. Demin de arz ettiğim gibi, sadece hassas gruplarla ilgili biz yönetmeliğimiz gereği onlarda menfaat şartı aranmaksızın bireyler veya tüzel kişilerden herhangi birinin şikâyet etmesi yetiyor; kadın hakkı, çocuk hakkı, insan hakları ihlalleri, temel hak ve özgürlükler ve benzeri şeylerde olduğu gibi.

Kurumumuza en kısa ve seri yoldan ulaşma imkânları mevcut. Orada gördüğünüz gibi faksla, bizzat gelerek, valilikler vasıtasıyla, kaymakamlıklara verilerek, e-postayla ve e-başvuru yoluyla oluyor. Dolayısıyla, buradaki oranda hemen dikkatimizi çeken vatandaşımızın birçoğu, yarıdan fazlası, yüzde 52,81'le e-başvuru yoluyla bize müracaat etmişler.

Şikâyet konularına geçecek olursak, ağırlıklı olarak şikâyet konularımızda özellikle kamu personel rejimi birinci sıramızı işgal ediyor. Nitekim, kamu personel rejiminde 3 ombudsman arkadaşımız bölüşmüş vaziyette.

İkincisi: Eğitim öğretim ve gençlik. Buna da Sayın Serpil Hanım bakıyorlar.

Üçüncüsü, sırasıyla: Ekonomi, maliye ve sosyal güvenlik, ondan sonra, insan hakları gibi oranlarla devam ediyor. Bunların ayrıntısına girmiyorum, orada görülmektedir. Daha sonra da oran bazında da bunları size arz etmiş oluyoruz.

Yasa gereği kamu denetçilerine, 5 kamu denetçimize Türkiye'deki idari yapılanmayı da esas alarak hangi alanlarda çalışacaklarına dair iş bölümü çizelgesi de yukarıda bulunmaktadır. Hepsini ayrı ayrı, yani, idareden aklımıza gelen her türlü, çevreden, efendim, mahallî idarelere kadar, maliye, ekonomiye, insan haklarına, yargıya, millî güvenliğe, savunmaya, adalete, hepsini arkadaşlarımız arasında iş bölümü gereği, onlar da kendi mahiyetindeki uzman arkadaşlarımızla sorunlara çare bulmaya çalışıyorlar. Bu anlamda, bir rakam, istatistiki bir bilgi vermek gerekirse, kamu denetçilerimizden Zekeriya Arslan Bey'e bir yıl içerisinde gelen 2014 yılında 877 şikâyet var, Sayın Çakan'a 1.123, Sayın Elkatmış'a 1.338, Sayın Makas'a 1.597 ve Sayın Mıhçak'a 704. 2013 yılından da biz aşağı yukarı 1.528 dosya devralmışız, onları da ilave ettiğimiz vakit arkadaşlarımızın iş oranı biraz daha yükselmiş oluyor.

Tabii, burada oran olarak belki bir oransızlık görülebilirse de, tabii, alanlar oldukça farklı olduğu için bazı alanlarda şikâyetler daha fazla geliyor, bazı alanlarda daha az geliyor.

Mahallî idarelerle ilgili şikâyetlerimiz de, işte, aşağı-yukarı bir yıl olmadı, yeni başladığı için, vatandaşlarımız da idareye önce başvuru yollarını bilmediği için birçoğu böyle gönderme kararıyla belediyelerimize iade edildi. Sanıyorum önümüzdeki aylarda bu daha farklı bir rakama ulaşacaktır.

2014 yılı başvuru inceleme durumunu ifade etmem gerekirse, 2013 yılında bize ortalama 7 bine yakın bir şikâyet geldi; bu 7 bin şikâyetin 1.528'i hariç tümünü sonuçlandırdık. Bu geçen yılki raporumuzda sizlerin bilgisine arz edilmişti. 2014 yılında ise 5.639 şikâyet geldi. Bu hemen sizin dikkatinizi çekecektir. Dokuz ayda 7 bine yakın şikâyet geliyor, bir yıl içerisinde 5.639 şikâyet geliyor. Bunda idarelerimizin çok iyi işlediği yönünde bir yorum da yapılabilir. Yine öz eleştiri yapmak gerekirse kurumsal anlamda farkındalığımızın tam anlamında kamuoyuna yansımadağı, bunda bizim de kabahatimiz olduğu söylenebilir.

Bir de, en önemlisi, sonuç itibarıyla tavsiye kararı verdiğimiz için uzun yılların getirdiği bir kültürün Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı Kamu Denetçiliği Kurumuyla birdenbire giderilmesinin beklenmemesi gerekir. Bunu bizim olası bir başarısızlığımızın mazereti olarak sizlere arz etmiyorum ama takdir edersiniz ki dönem dönem mahkeme kararlarının uygulanmadığı veya uygulamakta zorluk çektiği bir kültürün içerisinde tavsiye niteliğinde karar veren kurumun kararlarına uyum da ister istemez arzu edilen seviyede olmayacaktır. O anlamda biz yüce Meclisten geçen yılki raporumuzda da ifade ettiğimiz gibi destek bekliyoruz. Verdiğimiz kararların arkasında durulması ve takibi bizim en büyük arzumuz olacaktır. Bunu da burada arz etmiş olayım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hak.Kar. Kom. Giriş : Tarih : 04/02/15 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 4

Dolayısıyla, 2013 yılından devreden dosyayla birlikte 2014 yılında toplam dosya sayımız 7.167 olmuştur. Biz sadece bunlardan 819'unu devrettik, çoğunu sonuçlandırdık. Tabii, bu yapılanmamız esnasında sadece tavsiye ve ret kararlarımız olmuyor. Bizim gönderme dediğimiz bir karar türümüz var. Bu, oran olarak da dikkatinizi çekecektir, yüzde 36,5'lara varıyor. Bu, tabii yasadan kaynaklanan bir durum. Vatandaş bunu zamanla öğrenecek, bilinçlenecek. Eğer bir birey veya tüzel kişi şikâyet yapacaksa önce idari başvuru yollarını tüketmesi gerekiyor. Yani, evvela ilgili kurumuna, ilgili makama, o olmadığında, mevzuat gereği bir üstüne gidecek, oradan aldığı cevaptan sonra altı aylık süre içerisinde kuruma gelebilecek. Dolayısıyla, zamanla bu oranın biz azalacağını düşünüyoruz. Hem bizim farkındalığımızın artırılması hem de vatandaşın daha bilinçlenmesiyle düşecektir diye düşünüyorum.

İncelenmezlik kararı dediğimiz olay da hepimizin bildiği gibi kanun şikâyet için birtakım şekil şartları getirmiş. Mesela, açık kimlik istemiş, T.C. kimlik numarası istemiş, adres istemiş, imza istemiş, menfaat ihlali şartı istemiş, daha önce bu sorunun yargı tarafından çözülmemiş, görülmemiş olmasını istemiş. Bir diğer yönden, daha önce aynı konuda bizim kuruma gelip eğer sorun çözülmüşse işte bu da gene incelenmezlik kararı türlerinden bir tanesidir. Diğerleri başvurunun geçersizlik sayılması, onları geçiyorum.

Bir de bazen karar verilmesine yer olmadığına dediğimiz bir türümüz vardır. O da yapılan şikâyet üzerine eğer başvuru vefat etmiş ise veyahut da eğer şikâyet edildikten sonra bu şikâyet konusu idare tarafından yerine getirilmişse veya bizim uzlaşma dediğimiz ara buluculuk vasıtasıyla bu sorunu çözmüşsek vatandaş şikâyetinden vazgeçtiği için, konusu da kalmadığı için böyle bir karar türü veriyoruz. Bunun haricinde 2014 yılında idarelerimize 93 tane tavsiye kararında bulunmuşuz. Yine, bu şikâyetlerden 150'sini de vatandaşın veya tüzel kişinin yerinde bulmamışız ve reddetmişiz ve bu şekilde toplamı bulmuşuz.

Geçen yılki alt komisyonun eleştirilerinden bir tanesi de -haklı olarak- kurumumuzun faaliyetleriyle ilgili olarak basın ve halkla ilişkiler çalışmaları ve uluslararası ilişkilere değinilmişti. Şimdi, size sunmaya çalışacağım bilgiler incelendiğinde gerçekten kurumumuzun 2014 yılı içerisinde bu konuda oldukça geniş faaliyetlerde bulunduğunu düşünüyorum ben. Bunu ben sizlerin takdirine bırakıyorum. Biraz önce zaten, kurumumuzun -Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu- UNICEF'le yürüttüğü bir proje kapsamında basınla daha önceden programlanmış bir toplantısı vardı ve yaptığımız işleri anlattık. İşte bu projeyi biz birlikte yürütüyoruz ve ayrıca Türkiye'de ilk defa çocuklarımızın daha çocukken haklar kültürünü edinebilmeleri, hatta anne babalarının dahi bilgisi olmadan direkt olarak devletin anayasal kuruma ulaşabilmeleri için biz bir çocuk İnternet sitesi kurduk. Onun da ayrıntılarını isterseniz size burada arz edebiliriz. Çok ilginç şikâyetler aldık ve bu çocuklarımızın birtakım ciddi sorunlarını -özellikle Serpil Hanım bunlarla ilgileniyor- bire bir idarenin yetkili kişileriyle görüşerek çoğunu uzlaşma ile hallettik, bir kısmını tavsiyeyle hallettik, idarelerimizden de olumlu şeyler aldık. Bu faaliyetimiz farkındalık yönünden de kurumumuz adına oldukça iyi olmuştu.

Bir diğer yönden tanıtım filmimizi yayınladık. Kamu spotlarımız televizyonlarda yayımlandı, belki rastlayanlarınız olmuştur. Ayrıca, İnternet sitemiz işitme engelliler için kolayca çalışmalar ve yine bilgi edinme başvurularının cevaplandırılması gibi şeyler ön plana çıkmıştır ve 2014 yılında özellikle sosyal medyayı -göreceğiniz gibi- oldukça etkin bir şekilde kullandı, bu kurum ve mümkün merteye onlara müracaat edenlere veya sosyal medyada sıkıntısı olanlara da ilgili birimiz tarafından dönüşler gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası projelere gelince, Kamu Denetçiliği Kurumunun kapasitesinin artırılması için Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ile İsveç, Uluslararası Kalkınma Ve İşbirliği Programı (SIDA) çerçevesinde bir projemiz yürütülmektedir. Bir diğer projemiz de yine Kamu Denetçiliği Kurumunun desteklenmesi projesi kapsamında İspanya ve Fransa ombudsmanlık konsorsiyumu çerçevesinde bir yıldan beri bu çalışmalarımız sürdürülmekte, çalışma ziyaretleri yapılmakta, oradan uzmanlar gelip burada arkadaşlarımızı eğitmekte, ben ve denetçi arkadaşlarımız İspanya ve Fransa çalışma ziyaretlerinde bulunmaktayız. Bu programımız da asgari yirmi dört aylık bir zaman dilimine yayılmaktadır.

Yine, İnsan Hakları Alanında Bireysel Başvuru Usullerinin Tanıtılması Projesi kapsamında Avrupa Birliği ve bir büyükelçiliğin finansmanını karşıladığı destekle 6 değişik vilayetimizde bu etkinliklere katılarak konferanslar ve etkinliklerde bulunduk. Yine, çocuk hakları ve Çocuklar İçin Adalet Projesi, Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) çerçevesindeki iş birliğini demin sizlere arz ettim. Yine, İsveç ombudsmanlık sisteminin Osmanlı kökenleri seminerine geçen yıl katıldık. Onlar da bu sistemin kökeninde Osmanlı İmparatorluğu'ndaki birtakım müesseselerin olduğunu kendileri zaten söylüyorlar ve bize de bunu ifade ettiler. 300'üncü yıl dönümünü ombudsmanlığın özellikle onların teklifiyle birlikte kutladık burada. Edirne'de kutlanacaktı çünkü XII. Charles Osmanlı ülkesinde beş yıl misafir kalmış, Ruslara yenilince etkinliği orada yapmak istediler fakat o ortamda bize mazeret beyanı da gelmeyince büyükelçilikte kutladık. Onu da bir anekdot olarak sizlere arz etmiş olayım.

Ayrıca, Kamu Denetçiliği Kurumunun Kurulmasının Desteklenmesi Projesi eşleştirme bileşeni açılış toplantısını biz Büyük Millet Meclisimizin kabul salonunda yaptık, sayın vekillerimin de birçoğunu çağırıştık. Onun da görseli orada bulunmaktadır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hak.Kar. Kom. Giriş : Tarih : 04/02/15 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 5

Uluslararası raporlara gelince bizimle ilgili Avrupa Komisyonu 2014 Türkiye İlerleme Raporu'nda -bilmiyorum Sayın Başkan ve üyelerin bakma fırsatı oldu mu- Kamu Denetçiliği Kurumu için son derece olumlu tespitler var ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları doğrultusunda ve şeffaflık konusunda önemli adımlar attığımızı da kabul ediyorlar. Yine, aynı şekilde, benzer mahiyette 2013 İlerleme Raporu'nda da bunlar mevcut. Bir diğer yünden, uluslararası raporlar yönünden ABD Dışişleri Bakanlığı Türkiye 2013 İnsan Hakları Raporu vize serbestisi diyalogu, yol haritası değerlendirme raporları, ifade özgürlüğü alanında gözlem raporu, evrensel periyodik inceleme mekanizması Türkiye raporu sayılabilir. Raporlarda genel olarak kurum kararlarının AIHM içtihatlarıyla uyumlu olduğu, kurum çalışmaları ve kararlarının Avrupa standartlarında olduğu, kurumun resen inceleme yetkisini haiz olması gerektiğini ifade ediyorlar. Bir de aynı şekilde kararların Parlamento tarafından takip edilmesinin önemli olduğunun altını çiziyorlar.

Yurt dışı çalışma ziyaretleri: Bu 2014 yılı içerisinde 5 çalışma ziyareti gerçekleştirdik, Fransa, Polonya, İspanya; 4 çalıştay, İskoçya, Karadağ, Belçika, Arnavutluk; 3 konferans, Pakistan, Azerbaycan, Amerika Birleşik Devletleri; 2 seminer, Fransa ve Arnavutluk'ta katılım sağlanmıştır. Kurumunun ziyaretlerini geçiyorum efendim burada, daha fazla vaktinizi almama adına.

Bu seneki yıllık raporumuzda geçen yılki rapordan farklı olarak tematik konuların üzerinde oldukça geniş durduk. Türkiye'de idarede en çok sıkıntılı konular nelerdir, onları irdelemeye çalıştık. Bu tematik olaylardan bahsetmek gerekirse insan hakları başta ve hukuk geliyor, çocuk hakları, kadın hakları, engelli, kamu personel rejimi, çalışma ve sosyal güvenlik, adalet, sosyal hizmetler ve bu şekilde sıralanıyor.

Şimdi, efendim, demin de arz ettim, eğer mevzuat değişikliğini başarabilirsek biz fiilen bunu yapmakla birlikte ara buluculuk ve uzlaşma sistemini, biz bunun yasal olarak kurumumuza verilmesini de yani yasalda yazılı olmasını da arzu ediyoruz. Eksik olmasın, Sayın Başkanımız bize bu konuda üç-beş gün önce Adalet Bakanımız Sayın Bozdağ'dan da randevu aldı, gittik, biz hem bu mevzuat değişikliğini kendilerine arz ettik hem de bu ara buluculuk uzlaşma sistemi geldi, onlar da bunun üzerinde durduklarını... Çünkü medeni haklarla ilgili Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünde Arabuluculuk Daire Başkanlığı kuruldu. Sertifikalı 1.600'ün üzerinde şu an ara bulucu görev yapmaktadır. İdareyle ara buluculuk şeyi de bir anlamda Kamu Denetçiliği Kurumuna vermeyi düşündüklerini, tasarladıklarını ifade ettiler. Bu da bizim açımızdan tabii çok önemlidir.

Biz öncelikli olarak birey ve idare arasındaki barışın sağlanmasını hedeflediğimiz için ve kurumlarımızla iyi yönetişimin yaygınlaşması hedefinde olduğumuz ve bireylerin devlet denen o büyük aygıt karşısında kaybolduklarını, zarar gördüklerini haklarına yardımcı olabilmek için kavgadan değil, uzlaşmadan ve barıştan yanayız. Kamu denetçisi arkadaşlarımızın ve mahiyetindekilerin öncelikle -hatta bununla ilgili ön inceleme bölümümüz var- bizim temel hedefimiz bu sorunu idareyle barış yoluyla nasıl çözeriz? Buna mümkün mertebe büyük gayret gösteriyoruz. Yıllık raporumuzda bunun örneklerini siz de göreceksiniz. Evet, beklenen seviyede mi? Hayır. Bu biraz da, dediğimiz gibi, idari kültürden kaynaklanıyor. Yanlış anlaşılmasın, Batı'yla kıyasladığımızda uzlaşma kültürünün batıdaki seviyesini de, Türkiye Cumhuriyeti ve Türk toplumundaki şeylerini de ben takdirlerinize bırakıyorum. Örnekleri burada var efendim, yukarıda, okumuyorum, okuyun dersiniz onları şey yaparım, oldukça uzun, biz bu örnekleri şey yaptık.

Şimdi, efendim, kurumumuzun bazı sıkıntılarını ben size burada arz etmek isterim. En büyük sıkıntımız -ben Başbakan'a aşağı yukarı bir buçuk yıl önce yazı da yazdığım hâlde- genelde bakanlıklarımızla, kurumlarımızla çok yoğun bir yazışma, evrak trafiği olduğu için biz yazılarımıza bir anlamda muhatap bulmakta zorluk çekiyoruz. Çok özel bir kurum olduğu için biz ilgililerden, yetkililerden Kamu Denetçiliği Kurumundan gelecek bu tür isteklere ayrı bir birim, ayrı bir görevlendirme yapılmasını çok arzu ettiğimiz hâlde bunu başardığımızı söyleyemem. Sadece bir-iki bakanlık ve kurum bizim bu şeyimize sıcak yaklaştı. O da kamu denetçisi arkadaşlarımızın kişisel gayretleriyle oldu. Bunlardan bir tanesi Sosyal Güvenlik Kurumu, Sayın Makas bakıyor. Bir tanesi Millî Savunma Bakanlığı, Sayın Elkatmış bakıyor. Yine, bir tanesi, Sayın Zekeriya Aslan'ın özel girişimleriyle Orman ve Su İşleri Bakanlığında gerekli desteği gördük. Bir diğer yünden efendim, en büyük sorunumuz bizim -yanlış anlaşılmasın- Avrupa ülkelerinde kamu başdenetçisinin muhatabı -bunları kendileri ifade ediyorlar- genelde bakanlar oluyor. Fakat biz tavsiye kararlarımızı ilgili bakanlığa gönderdiğimiz vakit -üzülerek ifade edeyim- sizi mesela Adalet Bakanlığı için bir tetkik hâkimi veya bir daire başkanı altına yazmış, bakan adına diye gönderiyor veyahut da kurumda bir personel genel müdür yardımcısı, daire başkanları sizin vermiş olduğunuz tavsiye kararları konusunda üst düzey yöneticinin haberi olmadan bize iade ediyorlar ve mevzuata boğarak yeterli gerekçe yazmadan gönderiyorlar. Ben bunu sizlerin takdirine bırakıyorum. Bu konuda da hem Sayın Komisyon Başkanımızdan hem de Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımızdan yardım bekliyoruz. Bundan sonra direkt olarak bakanlarımızın zata mahsus şahsına göndereceğim bu şeyleri, artık takdir onların.

Bir de efendim, yasamız, bilgi belgelerin istenmesinde otuz günlük bir süre tanımış. Son yakın bir gelecekte Başbakanlığın resmî yazışmalarla ilgili bir genelgesi de çıktı. Orada beş gün veya dokuz günlük süre getirdi. Efendim, bırakın otuz günü, bir buçuk ayda gelmediği gibi, bir daha yazı yazıyoruz, bir o kadar daha bekliyoruz. Oysa bu kurumun

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hak.Kar. Kom. Giriş : Tarih : 04/02/15 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 6

temel işlevlerinden bir tanesi adalete hızlı erişim. Bizim önümüze gelen şikâyet konusunun en seri bazda çünkü biliyorsunuz yargı ağır işliyor -oradan gelen bir mensubu olarak söylüyorum- bunu bütün kamuoyu da biliyor. Bizim yasa gereği biz en fazla altı aylık süre içerisinde şikâyetleri sonuçlandırmak zorundayız. Çok spesifik olaylarda belki uzatılabilir ama takdir edersiniz bu yazışmalarımız çok uzadığı vakit biz oldukça zorlanıyoruz. Dolayısıyla, vatandaş da mağdur oluyor. Bunu da arz etmiş olayım. Bunları el birliğiyle gidermemiz gerekir diye düşünüyorum.

İşte bu evrak trafiğinden bahsettim efendim ben.

Tavsiye kararlarımıza yaklaşım. Bir bölümünü, gerekçesini demin yukarıda arz etmiştim. Bu idari bir kültürden kaynaklanan bir durum. Sonuç itibarıyla tavsiye niteliğinde verilen bir karar. Aynı zamanda üst düzey yöneticilerimizin bunu sahiplenmesinin zorunlu olduğu. Bir diğer yönden uluslararası raporlarda da değinildiği üzere -yanlış anlaşılmasın- resen inceleme yetkisi bizim için önemli. Bir de Parlamentonun çünkü biz Meclis Başkanına bağlı olduğumuz için, Parlamento adına bir anlamda bu işleri yaptığımız için özellikle verdiğimiz tavsiye kararlarında gördüğümüz eksiklerin burada takibini ve ilgili idarelerin uyarılmasını veyahut da şahsen sorgulanmasını biz sizlerden arz ediyoruz ve bunu da gerekirse yasaya eğer Meclisin iradesi gerçekleşirse koymak istiyoruz çünkü bizim fazla bir yaptırım gücümüz yoktur. Sadece Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı olmak da yetmiyor, bir de kamuoyu baskısı dediğimiz basın ve medya var. Onlardan da doğrusu beklediğimiz bir verimi alamıyoruz. Tabii olumlu yaklaşanlar da var bizim kararlarımıza, yaklaşmayanlar da var. Bunun istatistiki bilgilerini de yıllık raporumuzda göreceksiniz.

Ben Avrupa'daki ombudsmanlık kararlarına uyumdan bir-iki tane örnek vereceğim, sizlere arz edeceğim. Gerçekten UNICEF'in toplantısında da -demin Sayın Çakır'ın ifade ettiği gibi- yani ombudsman inanılır, güvenilir adam anlamında. Dolayısıyla, Batı'da bunların verdiği kararlar çok önemli oluyor ve biz çalışma ziyaretimiz için oraya gittiğimizde, sorduğumuzda işte arkadaşlarımız burada, inanın bu soruya çoğu yadırgayarak baktı, "Ne demek uymama? Ombudsmanın verdiği karara uyulur orada yani yüzde 1 bile çıkmaz." dedi. Bakın, örneğin İngiltere'de sadece bir Parlamento ombudsmanı yok, sektörel bazda -arkadaşımız gitti işte, sayın Abdullah Cengiz Makas- birçok ombudsman var, kadın var, sağlık var, tüketici var. Uyum oranı yüzde 99'larda. Yine, Norveç'te uyum oranı -yüzde 1'i geçmiyor- yüzde 99. Yakın bir gelecekte Fransa'da -şey yaptılar ki daha çok ara buluculuk yoluyla çözdüler sorunlarını- uyum yüzde 80. Komşumuz Yunanistan'da sonuç itibarıyla bir diktatörlükten çıkıp on beş yıl oldu -geçen yıl katıldım şeylerine- yüzde 70'in üzerinde, 70'lerde. İspanya, malumunuz, bir diktatörlükten şey yaptı, orada da otuz yıldan beri bu kurum var, kökleşmiş, otuz küsur yıldan beri, orada bile uyum oranları yüzde 80'e varmakta. Biz tabii daha çok yeniyiz umut ediyorum ki gelecek yıllarda bu oran... Bizim tabii hedefimiz evvela bu Avrupa standartlarının hiç olmazsa yüzde 50'sini yakalamak ve buna gayret ediyoruz, bu anlamda ama şüphesiz burada idarede de ve yöneticilerimizde de zihniyet değişikliğinin olması şarttır. Onu da arz etmiş olayım.

Kurumumuzun ülkemize katma değerine gelecek olursak insan haklarının korunması ve geliştirilmesinde önemli kararlar oldu. Bu konuda yetkilerimiz var çünkü idarenin her türlü işlem ve eylemlerini şey yapıyoruz. Kurumumuzun tespit ve tavsiye ettiği mevzuat değişikliklerimiz var ve ilk defa kurumumuz yeni kurulmakla birlikte geçen yıl Soma özel raporunu hem sayın Meclis Başkanlığına hem de kamuoyumuzun bilgilerine arz ettik. Bu yıl da farklı bir özel rapor konusunda çalışmaktayız. Kurumumuzun mevzuata ilişkin örneklerini artık taslak hâline getirdik. Gelecekte inşallah yeni Parlamentomuz seçildiğinde onu şey yapacağız. Diğer bizim yasada mevcut olan şeyleri geçiyorum efendim.

Bizim mevzuatımızdaki tespit ve tavsiye ettiğimiz değişikliklere de kısaca değinmek gerekirse geçen yıl alt komisyonumuz resen incelemeye gerek olmadığını ifade ettiler. Ancak, diğer yönden, ara buluculuk ve uzlaşımın yasal olarak konması yönünde görüş belirtmişler. Buna saygı duyuyoruz ancak şundan emin olabilirsiniz: Biz birçok eleştiriyi neden harekete geçirmediniz diye şey yapıyoruz. Bu kurum giderek daha kökleşeceği ve daha tecrübeli hâle geleceği için hangi olayın üzerine gidileceğine, hangisine gidilmeyeceğine, kamuoyunu ilgilendiren hangi konular olduğunu şüphesiz değerlendirecektir. Sonuç itibarıyla, resen inceleme yetkisi insan hakları kurumuna verilmiş durumunda. Orada sorun yaratmıyorsa bizde de hiç yaratmaması gerekir diye düşünüyorum. Aynı zamanda uluslararası kuruluşların raporlarını da bir nebze karşılamış sayılırız diye düşünüyorum ve demin de arz ettim, Parlamentomuzun her zaman kararlarımızın arkasında durmasını da bekliyoruz.

Bundan sonra bazı tematik kararlarımızın örnekleri var. Bunlar örneğin prim borcunun faizinin istenmemesi gibi, yurt dışı borçlanma kararımızla ilgili. Yine, tavsiye kararımızla 2014 yılında önerilen bazı mevzuat değişikliklerimiz de burada var, kurumlara şey yaptığımız, yıllık raporunda bulunmaktadır. Soma özel raporumuzla ilgili özet bilgiyi buraya aktardık.

Efendim, ben izninizle geçen yıl karma komisyonunuzun alt komisyonunun bizden olan beklentilerinin hangilerini gerçekleştirildiğimizi kısaca arz edip sunumumu tamamlamak istiyorum. Uzlaşmanın ve ara buluculuğun ön plana çıkarılması gerektiği şeklinde bir öneri var. Biz zaten kurulduğumuz andan itibaren bunu giderek geliştiriyoruz. Uzman arkadaşlarımıza üniversite hocalarından eğitimler aldırarak ve bizatihi denetçi üyelerimizin önderliğinde ara bulucu ve uzlaşım sistemini uyguluyoruz. Yıllık raporumuzda da uzlaşım yoluyla neleri çözümlendiğimizi özet olarak da sizlere sunmuş

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hak.Kar. Kom. Giriş : Tarih : 04/02/15 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 7

bulunmaktayız. Tavsiye oranları geçen sene yüzde 21'lik bir rakamdı. Tabii dokuz aylık bir süre normal bir şekilde. İki yıllık bir kurum olmamıza rağmen şu an aşağı yukarı 10 puana yakın bir yükselme var. Biz bunu gene bir başarı olarak görüyoruz. Uyum oranı da yüzde 30'u biraz geçmiş durumda.

Bir de geçen eleştirilerin içerisinde -tabii o bizim dışımızda olan- devlet sırrı ve ticari sırrın ucunun açık olduğunun, açık açık tanımının gerektiği yönünde. Sanıyorum gelecekte devlet sırrıyla ilgili yasa çıktığında yüce Meclis bunu değerlendirecektir. O tabii bizim haricimizde olan bir şey.

Tabii kararların sayısal çokluğundan ziyade, bu kararların içeriği ve niteliğinin ön plana çıkması gerektiğini önermişler. Bu, son derece doğru. Zaten bizim de hedefimiz odur. Eğer Sayın Başkanımız ve üyelerimiz bizim web sitemize girme imkânları olursa ve olmuşa gerçekten kararlarımız oldukça kapsamlı ve çok ciddi inceleme sonucu verilen kararlardır. Bir Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Anayasa Mahkemesi kararlarına benzer kararlar veriyoruz. Bu kurumun belki, bırakalım tavsiye kararlarına uyum şeyini, en büyük yararı ve özelliği bana göre şurada: Biliyorsunuz, yargı evresi öncesi, yargıya gitmeden önce başvurulmuş bir kurum. Bizim burada incelediğimiz konu, gelecekte mahkemeye taşındığında şundan emin olabilirsiniz: Üç senede bitecek bir dava altı ayda veya bir senede biter veya beş yılda bitecek bir dava iki yılda biter. Neden? Çünkü, biz tüm konuları inceleyip, araştırıp en güncel yüksek mahkeme kararlarına -buna Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları dâhil- uygulamadan örnekleri vererek ve tüm mevzuatı inceleyerek bir sonuca varıyoruz. Dolayısıyla, bunun aynı zamanda, yargı makamlarına da büyük bir destek ve sürat sağlayıcı, yargının daha çabuk işleyişine büyük bir katkı olacağını düşünüyorum.

Yine, geçen yılki eleştirilerden bir tanesi, insan hakları konusunda tek bir kurumun olması ve bunun vatandaş nezdinde bir kargaşaya neden olmaması gerektiği ifade edilmiş. Aynen buna ben katılıyorum. Ben yüce Meclis Başkanlığına bu konuda özel rapor verdim, Başbakanlığa verdim, Adalet Bakanlığına verdim bu anlamda. O da özellikle, Ayrımcılık ve Eşitlikle Mücadele Kurulu, Bağımsız Kolluk Gözetim Komisyonu, Adalet Bakanlığı bünyesinde kurulacak Kişisel Verilerin Korunmasına Dair Başkanlık, bunların hepsi bu kurumun görev alanı içerisinde Sayın Başkan ve üyelerim. Sayın Adalet Bakanımız öyle diyor: "Avrupa Birliği bunları bizden istiyor." Gayet tabii, bizim yasamızda yapılacak değişikliklerle hem de aynı zamanda Türkiye'de hemen hemen tek bağımsız ve tarafsız bir kurum. Tamamen Parlamenta bağlı bir kurum. Bunu yapması çok daha farklı olacaktır. Sonuç itibarıyla, o görevleri bağımsız bir kurumun yapması, aynı zamanda, Avrupa müktesebatı çerçevesinde de nasıl değerlendirileceğini ben takdirinize bırakıyorum. Ben de bu konuda alt komisyonun bu önerisiyle aynı fikirdeyim ve raporumu da aşağı yukarı bir yıl önce sundum ilgili makamlara.

Yine, sizlerin önerilerinden bir tanesi de "Hem farkındalığın artırılması hem de tavsiye kararlarına uyum anlamında altı aylık bir faaliyet raporları olsun yıllık." diye önerilmişti. Geçen yıl biz altı aylık, yıllık faaliyet raporumuzda Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına ve Başbakanlığa sorduk, bir örneği de burada, yanımda bulunmaktadır efendim.

Tanıtım faaliyetleri farkındalık yönünden, evet, yeterli değiliz. Bütçemiz el verdiği oranda bunu alabildiğine... Demin de arz ettiğim ben size, 2014 yılında yapılanları bu yıl ve önümüzdeki yıl çok daha farklı etkinliklerimiz olacak. Özellikle, İspanya ve Fransız ombudsmanlık konsorsiyumu ile beraber yürüttüğümüz eşleştirme programında ve yakında imzalayacağımız teknik şartnamede Anadolu'nun 5 ayrı bölgesinde sempozyumlar, konferanslar, çalıştaylar düzenleyeceğiz. Bu da sanıyorum, farkındalık yönünden oldukça büyük katkı sağlayacaktır diye ifade ediyorum. Aynı zamanda, İsveç ve Birleşmiş Milletlerle yürüttüğümüz bir kalkınma programı da var.

Bu ara hem ben hem arkadaşlarım fırsat buldukça medyaya kurumumuzla ilgili açıklamalarda bulunuyoruz, toplantılara katılıyoruz. Aynı şekilde birçok üniversitemizdeki konferanslara, seminerlere, sempozyumlara katıldık. Ve oldukça güncel olan azınlık haklarıyla ilgili Sayın Elkatmış İstanbul'da, tüm azınlık önderleri olmak üzere, hem üniversitelerdeki etkinliklere katıldı hem de onları ayrı ayrı ziyaret edip onlarla bir araya geldi. Oldukça mesafe kaydettik. Zaten bu anlamda birçok yasal değişiklik de yapılmıştır.

Mevzuata ilişkin efendim, burada tekrar arz etmek istemiyorum, onlara siz de değinmişsiniz bu anlamda. "Özel hukuk tüzel kişiliğinin açıkça tanımlanması" demişiz. Bizim o taslağımızda mevcut.

Ayrıca, ifade ettiğim gibi, resene sıcak bakmıyor Komisyonumuz. Onu da saygıyla karşılıyoruz.

Kamu başdenetçisi ve denetçilerinin dokunulmazlığına burada değinmiyorum çünkü yasa değişikliği söz konusu değil. Ancak, sadece şunu ifade edeyim: Hem Meclisin mehabeti gereği hem de bulunduğumuz konum itibarıyla -polisi ve jandarmayı küçümsemiyorum ama- sokakta giderken de hemen bir şey oldu diye kamu başdenetçisinin, kamu denetçilerinin karakola davet edilmesi sanıyorum şık bir şey değildir. Biz bir zırhtan ziyade bir saygınlık istiyoruz bu anlamda. Bu birçok kurumun, kuruluşun şeylerinde vardır. Sonuç itibarıyla sadece bunu arz ettik, yoksa zaten kamu başdenetçisi ve denetçi seçilen insanların suçla vesaire şeyle olmaması gerekir, olmaz da zaten.

İdari yönden bir şey önerilmiş. O yasa taslağımızda var. İdari yönden de aynı şekilde kamu başdenetçisinin ve kamu denetçilerinde olur ya, bir disiplin şeyi olabilir, bunu da saygıyla karşılıyoruz. O da taslağımızda mevcut.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hak.Kar. Kom. Giriş : Tarih : 04/02/15 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 8

Bizden efendim, son olarak şeyi istemişsiniz, mali bilgilerin daha ayrıntılı olması. Tabii, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde bunu hazırlıyoruz ama her zaman için özel bir sunum şeklinde bütçemizin kalemlerinin hangi şekilde harcandığını sizlere arz etmeye hazırız. Aşağı yukarı geçen yıl kurumumuzla bağlantılı olarak 22 soru önergesi gelmiş. 22 soru önergesini de biz cevaplandırmışız. Aynı zamanda biz de hem Meclisin denetimine açtık hem sayın vekillerin de denetimine açtık, kamuoyunun da denetimine açtık.

Benim efendim, sizlere arz edeceğim sunum bundan ibaret. Eğer Sayın Başkan ve üyelerin soruları varsa ben de, arkadaşlarımız da hazırız. Bizi dinleme sabrını gösterdiğiniz için ve katılımınızdan dolayı hepinize hem şahsım adına hem de kurumum adına saygılarımı arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Başdenetçim.

Söz isteyen üyelerimiz var. Ben sırasıyla söz vereceğim.

Buyurun Sayın Şener.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Başkanımıza sunumundan dolayı teşekkür ediyorum.

Biraz ben de raporu inceleme fırsatı buldum gönderildiğinden itibaren. Sözlü olarak sunumunda daha ziyade şunu izledim tabii, biraz da latife yapmak istiyorum: Yani idareden dolayı vatandaşların şikâyetlerine bakacak olan kurum kendisini şikâyet merkezi hâline geliyor yavaş yavaş; bu, hoş bir şey değil yani onu biraz da latife olarak da söylemek istiyorum. Tabii, muadil kurumlar Avrupa’da var, bunlar bir gelenekten oluşuyor. Bizim de aslında, bu tür geleneklerimiz var tarihe baktığımızda ama yakın tarihte böyle bir gelenek olmadığı için belki geleneği bu kurum oluşturacak; kararlarıyla, etkinliğiyle, saygınlığıyla bu kurum oluşturacak. Belki yeni bir kurum tabii, haksızlık etmemek lazım. İki yıldır faaliyet raporu hazırlıyor. Bu kurumun şikâyet demografisine baktığımızda dağılım olarak, Ankara’dan daha ziyade şikâyet geldiğine göre, taşrada bu kurumun sağlıklı işlemediği anlamını da taşır. Yani, tanınmıyor. Belki bugün insan hakları bakımından, idarenin uygulamaları bakımından en muzdarip görünen bölgelerimizden hiç şikâyet yok gibi. Ya bu kurumun çözüm merkezi olmayacağı düşünülüyor ya iş ve işlemleriyle ilgili mülki idareler tarafından yürütülen, hani vekaletle yürütülen sisteminiz yeterli, sağlıklı çalışmıyor demektir. Bunu göz önünde bulundurmamız lazım. Çünkü, İç Anadolu Bölgesi en fazla şikâyetin olduğu bölge, sonra Marmara Bölgesi, sonra Ege Bölgesi, sonra Karadeniz Bölgesi. Bölgelere dağılıma baktığımızda, bu açık olarak görülüyor. Bu önemli bir konu. Kurum bizim kurumumuz olduğu için bunları söylüyorum yani açıkça ifade edeyim. Bir eksiklik varsa, işleymekten kaynaklı eksiklik varsa sizin şahsi raporlarınız önemli; mevzuattan kaynaklı eksiklikler varsa bunların hazırlıklarını zaten yapmışsınız, yapıyorsunuz. Bu, bir emek ürünüdür hiç şüphesiz, ben hem üyelere hem de Başkana çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum ama öyle bir manzara oluştu ki yani şuraya gidiyoruz, muhatabız şu, buradan alıyoruz, yazı yazıyoruz, muhatabız şu. Bunun daha iç mekanizmalarla çözülmesi gereken bir konu olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Başdenetçim, bütün soruları alalım, siz hepsine toplu cevap verirsiniz.

Buyurun Sayın Yıldız.

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Değerli Başkan, saygıdeğer arkadaşlar; hepinize teşekkür ediyorum.

Bu 24’üncü Dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisi 2 önemli kurum kurdu. Biri Kamu Denetçiliği Kurumu, diğeri de İnsan Hakları Kurumu. Doğrusu, bu süreç içinde en azından, bu Kamu Denetçiliği Kurumu ikinci defa bir rapor sunuyor. Meclise bağlı olması ayrı bir güzellik. En azından sürekli iletişim hâlinde oluyor.

Başkan sunumunda, ilk olarak kurumun alanına girmeyen işlemlerle başladı: Cumhurbaşkanının yaptığı işler, yasama yetkisi dâhilindeki işlemler, yargıyla ilgili ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin askerî nitelik taşıyan işlemleri. Burada, özellikle yargıyla ilgili, yargı yetkisi kullanıldığında bu konuda inceleme ve araştırma yetkisi verilmesi talebi oldu. Aslında, bunu çok önemsedığimi belirtmek istiyorum.

Son birkaç yıl içinde, özellikle yargı işlemlerinde Ergenekon, KCK ve 17-25 Aralık yargı olaylarının ciddi sıkıntılarını, komplikasyonlarını, problemlerin oluşturduğunu biliyoruz. Dolayısıyla, acaba böyle bir yetki olsa verimli olur diye tartışmak, kafa yormak gerektiği kanaatindeyim.

İkinci olarak, resen araştırma ve inceleme talebi oldu dünyada yaklaşık 140 ülkede benzer kurumların olduğunu belirttiniz. Bunlar içinde resen inceleme yapan kaç kurum var? Bizim gibi resen yetkisi olmayan kurumlar kaç tane, olanları öğrenmek istiyorum.

Kurum tavsiye kararı alıyor. Eğer sistem oturursa önemli. Bir yıl önce olan sorun ve problemlerinizden, şikâyetlerinizden, sizin sorun olarak gördüklerinizden neler halloldu? O sizin talepte bulduklarınızın kaçınına geldi? Bunları öğrenmek istiyorum. Kurumun tanıtım ve bilinirliği konusunda sorunlar var, Başkan da itiraf etti, hepimiz de farkındayız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hak.Kar. Kom. Giriş : Tarih : 04/02/15 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa: 9

Kurum Başkanımız zihniyet değişiminden bahsetti. Zihniyet değişiminin toplumdaki eğitimle ilgili olduğu kanaatindeyim. Acaba kurumun Millî Eğitim Bakanlığıyla irtibata geçip bu konuda çocukları ve gençleri bu kurumla ilgili bilgilendirme imkânı olabilir mi, oldu mu? Bildiğim kadarıyla, okullarda insan haklarıyla ilgili bir ders de var. O ders kapsama alanında bu kurumla ilgili, tanınırlığı konusunda, bilinirliği konusunda bir şeyler yapılması gerektiğini kanaatindeyim. Ayrıca, kurumun bu süre içinde 81 ilde devlet kurumlarıyla ve sivil toplum kuruluşlarıyla bire bir toplantı, konferans, seminer gibi faaliyetleri olsa bu tanınırlığı, bilinirliği daha da artar; belki yapılmıştır, bilemiyorum. Dolayısıyla, eğer yapılmamışsa önümüzdeki süreçte yapılması gerektiği kanaatindeyim.

Uluslararası ilişkilerle ilgili en verimli çalışan sistem hangi ülkelerde? Örnek almak lazım diye düşünüyorum.

İdare ve arabuluculuk... Bu süre içinde iki yıldır faaliyetlerinizde örnek teşkil edecek birkaç tane önemli vakanız var mı, onları bilmek isteriz.

Dokunulmazlık konusuna da değinildi. Az önce başta söyledim, 2 önemli kurum kurduk. Bir de İnsan Hakları Kurumu var. Doğrusu, İnsan Hakları Komisyonu üyesiyiz, kurumun varlığı, yokluğu arasında bir fark görmüyoruz. Onların tam dokunulmazlığı var. Bunun yanında tam özerk, sadece Başbakanlıkla ilişkili bir kurum, o kadar özerk ama ne yazık ki bu süre içinde varlığını hissetmedik. Acaba bu dokunulmazlıktan mı kaynaklanıyor, onu da bilemiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz.

Buyurun Sayın Aygün.

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Çok teşekkürler Başkanım.

Sayın Başkan ve değerli Ombudsmanlık Kurumu üyeleri; hoş geldiniz Meclise. Değerli sunumunuz için de çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle, kurumun olumluluklarına dair raporunuzdan ve basında yer alan beyanınızdan birkaç noktadan söz edip sonra sizin taleplerinizin bir kısmının gerçekçi olduğuna dair ifadelerde bulunacağım, en son bazı eleştiriler ve sorular soracağım Sayın Ömeroğlu'nun yanıtlaması için.

Şimdi, bu kurumun hazırladığı, elimizde olan ve bugünkü toplantının konusu olan uzun raporunda, TEOG sınavlarında din kültürü ve ahlak bilgisi dersinden muaf olanlar ve olmayanlar arasındaki kat sayı meselesine dair -sayfa 321'de- Millî Eğitim Bakanlığına olumlu tavsiye bulunduğunu bildirmiş. Bu, gerçekten takdir edilecek bir şey çünkü çok tartışılıyor din kültürü ve ahlak bilgisi dersi almak istemeyenler, İslam dininden olmayanlar onların sınavlarda bir ayrımcılığa uğramaması konusu.

İkincisi, Gezi'yle ilgili bir önceki dönem değerli kurumunuzun yaptığı olumsuz bazı gözlemlerin sonrasında bu yeni rapor, 2014 raporu bence çok önemli ve doğru şeyler söylüyor. Öldürücü olmayan ve öldürücü olan silahların ayrımı yapılması gerektiğinden tutalım da güvenlik güçlerinin kimliklerinin hemen tespitine yarayacak üniformalar veya numaralar taşınması konusuna kadar Gezi olaylarında yaşamını kaybeden, gözünü kaybeden insanların şikâyetlerinden feyz aldığı anlaşılabilir bazı öneriler var. Hemen ne derece önemli ve doğru tavsiyelerde bulunduğunuzu çünkü bir olayla kanıtlayabilirim. Ahmet Kuş, Abdullah Can Cömert'i 3 Haziran 2013'te Hatay ilinde öldüren polis, yirmi yıl hapis cezasıyla yargılanıyor tutuksuz olarak. Dün, Balıkesir 2'nci Ağır Ceza Mahkemesinde ilk defa savunması alındı ve Abdullah Can Cömert'e karşı kullandığı gaz silahını sadece bir haftalık eğitimle kullanmayı öğrendiğini, bu yüzden ölümcül olup olmayacağına dair atışların ayrıntılı bilgi veremeyeceğini söyledi mahkemede. Bu, çok önemli bir şey çünkü gaz silahı atarak çok sayıda gencin öldürüldüğü belli. Demek ki bir haftalık eğitimle polisler bu silahı kullanabiliyorlar.

Öte yandan, Sayın Ömeroğlu'nun Başkanlığındaki kurum bence Meclisten gerçekçi bazı isteklerde de bulundu. Mesele kurum üyelerinin kimlerle görüşeceği, kimle ne konuştuğu, konuşmasının içeriği muhakkak mahrem olmalı. Ve dokunulmazlık benzeri bir şey gerekiyor, bunu ben de doğru buluyorum. Yasanın ilgili maddesini de inceledim, burada tam bir güvencenin sağlanmadığını gördüm. Bu bakımdan, bu talep mantıklı. Sonra, bu sunum boyunca, Sayın Başkanın uzun sunumu boyunca da tavsiye kararlarının diğer ülkelerde ne kadar etkili iken Türkiye'de kendi verdikleri orana göre sadece 4 tavsiyelerine Hükûmetin ve bağlı kurumların uyduğu sonucunu ben kendim çıkardım. Bu da çok ilginç bir şey. Demek ki tavsiye kararlarının pratik olarak hayatta karşılığı bulunmuyor.

Sayın Başkanın tabii, kimi zaman medyada yer alan mülakatlarında da çok önemli ve doğru tespitler var. Mesela, yargı kararlarına hiç uyulmayan bir Türkiye'de bizim tavsiye kararımıza ne derece uyulacak gibi hepimizin sorduğu çok makul sorular da sormuş durumda.

Şimdi, bu genel özetten sonra bir tespit daha yapayım: Sunduğunuz raporu incelediğimde, bütün insan hakları alanlarının bir rapora sığdırıldığını gördüm. Yani, değil karşımızda oturan 5 kişilik, 6 kişilik komisyon, hani bin kişiden oluşan bir komisyon bile kursanız belediyelerden imar meselesine, yargısız infazlardan düşünce özgürlüğüne, eğitimden sanayiye kadar size yapılmış olan binlerce başvuruyu karşılamamız mümkün değil. Belki mevzuat açısından size değil ama

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hak.Kar. Kom. Giriş : Tarih : 04/02/15 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa:

10

Meclise Ombudsmanlık Kurumunun alanlarını tam tarif eden bir yeni düzenleme görevi düşebilir. Bu açıdan da sizin şikâyetlerinizin haklı olduğu kanaatindeyim.

Şimdi, Sayın Başkana bu Hrant Dink davasını sormak istiyorum. Sayın Başkanımız bir mülakatında “Beni geçmişimle değil, geleceğimle yargılayın.” dedi Hrant Dink soruları karşısında. Doğru ama Hrant Dink meselesi geçmiş değil. Cizre Emniyet Müdürü mesela, daha iki hafta evvel çağrıldı, ifadesi alındı ve tutuklandı. Bir ilin emniyet müdürü o olayda ihmali olduğu gerekçesiyle içeriye atıldı. Sayın Başkan o dönem 6 karşı oy yazılmış olan Yargıtay kararına onay vermiş üyelerden. Onay verebilir, vermeyebilir, yargıç vicdani görüşünde özgür ama sonuçları devam eden bir politik cinayet olduğu için ve Başkanın basına yansıyan kimi konuşmalarından da verdiği kararı doğru bulduğunu anladığım için şunu sormak istiyorum: Bu Hrant Dink imzası sizi rahatsız ediyor mu? Çünkü siz az evvel dediniz ki: “Bizim kararlarımızı incelediyseniz, çok ayrıntılı yazdığımızı, AİHM titizliğinde, ciddiyetinde yazdığımızı anlarsınız.” Dolayısıyla, AİHM’i veri aldığınıza göre ve Hrant’ın mahkûmiyet kararı AİHM’de mahkûmiyet ile sonuçlandığına göre, siz bugün baktığımızda, sekiz yıl sonra ha, AİHM mahkûmiyeti de var- biz o dönem hata yapmışız der misiniz? Çünkü mülakatlarda “Doğrudur.” veya “Yanlıştır.” diyorsunuz, bu konuda AİHM kararını da göz önünde tutmayan, bir beyanda bulunuyorsunuz.

İkinci soru: Sayın Başkanımız, sadece AKP üyelerinin oylarıyla seçilen değerli bir Komisyon Başkanı. Sayın Elkatmış var yanında, AKP kurucusu. Yine, Sayın Zekeriya Aslan, eski AKP Afyon Milletvekili. Bu tablo sizce Parlamente’ye bağlı olan bir İnsan Hakları Kurumu açısından sorun oluşturur mu? Diyelim, CHP’li, MHP’li, HDP’li üyelerin de oy verdiği bir Başkan olarak seçilmek daha iyi olmaz mıydı? Bu konuda ne dersiniz? Çünkü bu konuda bir sorun olduğunu anlıyorum. Çünkü, Hrant olayından Celal Kara’nın geçen hafta Cumhuriyet gazetesinde şahsınızla ilgili yeniden tazelenen beyanlarına kadar Hükümetle yakın olduğunuzda dair birtakım iddialar var.

Üçüncüsü, Sayın Başkan, bu basında yer aldı ama hiçbir yerde cevap vermemişsiniz, özel bir soru biraz: CV’nize “Alkol içmiyorum, sigara da kullanmıyorum.” diye yazmışsınız. Ben, mesela ben bir partiye girdim, Parlamente’ye girdim...

BAŞKAN – Sayın Aygün, konumuz, gündemimiz belli, lütfen...

İHSAN ŞENER (Ordu) – Çok şahsi.

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Şahsi de olabilir, şahsi soru da olabilir.

BAŞKAN – Ama gündemimiz belli, lütfen.

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Başkan yanıtlamaz, ben sorularımı sorayım.

BAŞKAN – Tamam, tamam, siz sorun.

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Bunları tümü kamuoyunda tartışılıyor. Şimdi ben mesela, hiç yazmadım “İçki içmiyorum.”, “İçki içiyorum.”, “Sigara içiyorum.” Bunu yazmanız gerçekten, dikkat çekici. Bunu niye yazdığınızı eğer cevaplıyorsanız Sayın Başkan... Hiçbir soruya cevap vermeyebilirsiniz, bir sorun yok.

Dördüncüsü, tavsiye kararlarınızın uygulanmadığını söylüyorsunuz ve “Bize yetki verin, biz resen araştırma yapalım.” diyorsunuz; güzel, buna katılıyorum, destekliyorum. Ve yetkiniz olmadığı hâlde Soma’yla ilgili bence doğru bir çalışma yaptınız. Soma raporunuz önemli, destekliyorum, çok önemli bir rapor. Demek ki yetki olmadan bir çalışma yapılabilir, başvuru olmadan harekete geçilebiliyor çünkü Soma büyük bir olay. Bu meyanda Kobani’ye ilgili mesela, bir çalışma iyi olmaz mıydı? Ben Komisyonunuzdan doğrusu bekledim bunu çünkü çok önemli bir olay. Yüz otuz dört gün boyunca orada çok büyük insan hakları ihlalleri meydana geldi, Türkiye’ye 150 bin civarında insan göç etti. “Bunu hiç kendi aranızda tartıştınız mı veya Kobani’yle ilgili rapor yazmayı düşündünüz mü?” diye sorabilirim.

Son sorum da bu 2013’te 7 bin şikâyete düştü. 2014’de 5 bin şikâyet varmış. 2013’te sadece dokuz ayda bu kadar şikâyet almışsınız. Eğer 2013 çalışmanız on iki ayda olsaydı, 2014’ün hemen hemen 2 katı ölçekte bir başvuruyla karşı karşıya olacağınızı hissediyorum. Mevzuattan, tavsiye kararı vermenizden, Hükümetin sizin kararlarınızı, sadece 4 tavsiye kararınızı uygulamış olmasından dolayı kamuoyunda oluşan ve sizin dışınızda diye niteleyebileceğim sebepleri bir kenara bırakarak hâl böyleyken yani başvurular düşüyorken, tavsiye kararları uygulanmazken, bize sunduğumuz değerli öneriler hariç Komisyon ne yapabilir, başka ne yapabiliriz, bir öneriniz var mı?

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akdağ.

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanetçim, değerli üyeler, Komisyonumuzun saygıdeğer temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Başkanım, kapsamlı bir sunum yaptınız. Kurumun hem yasal statüsü hem ilgili alanı hem toplumun kurumunuzla ilgili beklentileri hususunda epeyce bir bilgilendik, raporda da geçiyordu, bizzat dinleme imkânımız oldu. Sizleri kutluyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hak.Kar. Kom. Giriş : Tarih : 04/02/15 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa:

11

AK PARTİ, Türkiye'nin kalkınması, çağdaş, hukuk normlarını yakalaması hususunda devrim niteliğinde yapısal birçok karar aldı, birçok reform yaptı. Bu arada gelişmiş ülkelerde olan kurumların ülkemizde olması hususunda da yapılmış icraatların bir tanesi de sizin kurumunuzun kurulması, diğeri de İnsan Hakları Kurumunun kurulması. Sizi dinledikten sonra, gecikmeli de olsa, bu kurumun kurulmuş olmasının ülkemize, insanımıza yararlı bir durum olduğunu bir daha müşahade etme imkânı buldum. Böyle bir kurumda da olduğunuzdan dolayı sizleri de tekrar kutluyorum. Başarılar diliyorum.

Benim biraz da seçim çevrem, benim bölgeyle alakalı ve kurumumuza da karşılık gelen birkaç değerlendirmem ve sorum olacak: Bölgede bir ihtilaf hususunda taraflar birbirlerine haber gönderirler araçlarla. Diyorlar ki: "İstiyorsanız gelin örfü gidelim" ya da diyorlar ki "Gelin, Hakk'a gidelim." Bu, sivil bir insanın ya da birkaç insandan oluşan bir grubun o ihtilafli konu hususunda vereceği karara iki tarafın da zimnen ve geleneksel olarak uyacakları ve bu sorunun çözümüne razı olacakları anlayışını deklare etmektir. Bunun gibi çok sorunun da çözüldüğüne şahit biri olarak söylüyorum. Böyle bir kurumun giderek özeldir sivil bir anlayışla, mahalli bir anlayışla her gün zayıfladığını ak saçlı dediğimiz, ak sakallı dediğimiz insanların da doğal olarak vefatları sonucu bunların yerinin doldurulmadığını, bunu dolduracak bir birikim, bir özgüven, bir öz saygının da artık yavaş yavaş azaldığını görmüş biri olarak söylüyorum. Kurumsal olarak Türkiye Cumhuriyeti, Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı, dünya normlarına uygun, ulusal bir yapının oluşmasının gerekliliğini gördüm. Ancak, ben şunu söylemek istiyorum, siz de belirttiniz: Bir yargılama kurumu olarak değil, bir uzlaşma, uzlaştırma kurumu gibi faaliyet gösteren kişiler var bölgede, doğu ve güneydoğuda özellikle. Bunlarla görüşme ve bilgi alışverişi, bilgi paylaşımının toplumun bu konuyla ilgili duyarlılığını anlama imkânını sizlere sunacağını düşünüyorum. Böyle bir gezi, görüşme yapmayı düşünüyor musunuz? Yurt dışı bilgi paylaşımı gibi yerel ve özel bilgi paylaşımının yararlı olacağına inanıyorum, hepiniz takdir edersiniz. Bunun formatını tabii burada benim söylemem çok doğru olmaz ama bir panel, bir sempozyum düzenleme şeklinde olabilir. O aynı zamanda, az önce, daha çok özel bir bölgeden bir taleplerin geldiğini... Bu da bize şunu gösteriyor: Kurumun henüz çok tanınmadığını, bilinmediğini ya da bunun yol yönteminin ne olduğu hususunda toplumda yeterli bir farkındalığın oluşmadığını anlatıyor bize. Farkındalık oluşturma bağlamında bu gibi "mahallî ombudsman" diye nitelendirebileceğim şahısları da panel ve bunun gibi toplantılarınıza çağırmanız hâlinde bunun yararlı olabileceğini düşünüyorum.

Son bir şey söyleyerek bitirmek istiyorum konuşmamı: Maalesef, farklı kültürel yaklaşımlar, anlayışlar açısından 77 milyonluk bir ülkede adli yargı sonucunda sorunların çözülmediğini, sorunların çözüme kavuşmadığını ya da yargısal ve yasal olarak doğru ve haklı olmakla beraber o tarafların vicdanında karşılığını bulmadığı için mahkeme kapısından çıkıp birbirlerini vuran insanların olduğunu hepimiz biliyoruz. Eski bir yargı mensubu olarak inanıyorum, sizde de bununla ilgili anılar, olaylarla ilgili bilgi var. Dolayısıyla, böyle bir kurumun ne kadar elzem olduğunu -lazım demiyorum, elzem olduğunu- ve size bir moral anlamında söylemiyorum, lütfen, buradaki eleştirilerin hiçbiri sizin cesaretinizi, sizin bu konudaki kararlılığınızı, duyarlılığınızı zayıflatmasın.

Tekrar sunumuz için teşekkür ediyorum.

Başkanım, siz de sağ olun, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Erol, buyurun.

GÜRSOY EROL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle, Sayın Başkanımıza ve değerli ekibine hem bu sunum hem de güzel çalışmalarını nedeniyle teşekkür ediyorum ben de.

Bazı sorular sorulduğu için tekrar etmiyorum. Bir tek sorum var: Kurumunuzun şikâyet üzerine almış olduğu tavsiye kararını ilgili kuruma iletiyorsunuz. Bu ilgili kurumdaki bunun uygulanılığını ve süresini, sonrasındaki takibini nasıl gerçekleştiriyorsunuz?

Teşekkür ediyorum, hayırlı çalışmalar diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Güzel, buyurun.

ÜLKER GÜZEL (Ankara) – Sayın Başkan ve çok değerli Komisyon üyeleri; hepinize vermiş olduğunuz bu hazırlanmış rapordan dolayı, bilgilerle mücehhez rapordan dolayı teşekkür ediyorum.

Gerçekten, insan hak ve hürriyetinin ihlal edildiği bir zamanda veya durumda tarafsız ve vicdani değer yargıları kullanılarak karar veren bir hukuk kurumu pozisyonunda ve Türkiye'de yeni kurulan, henüz geçmişi çok kısa olan bir kurumsunuz. Bu süre içinde çok fazla problemlerle karşılaşmaya başladığınız, yapılmış olan açıklamalarda gördüğümüz müracaatların süratle artmış olmasından dolayı ortaya çıkıyor diye düşünüyorum. Ancak şunu özellikle vurgulamak istiyorum ki: Kurum bir uzlaşma kurumudur; kurum bir icra ve karar verme kurumu değildir. Bu sebeple, uygulamada özellikle bu görevin göz önünde bulundurulması önemlidir diye düşünüyorum. Ayrıca, uluslararası çalışmalarda gerçekten

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hak.Kar. Kom. Giriş : Tarih : 04/02/15 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa:

12

bu, tabii ki bir emsal, farklılık yaratma açısından, bakış açısının genişlemesi açısından önem arz etmekte ancak her ülkenin sosyal ve kültürel yapısının farklılığını her zaman göz önünde bulundurmak gerekir diye düşünüyorum. Bu sebeple, yapmış olduğunuz çalışmalardan ve hazırlamış olduğunuz rapordan dolayı bütün Komisyon üyelerine, başta şahsınız olmak üzere teşekkür ediyorum. Ancak her ne kadar medyayla ve topluma tanınma konusunda pek çok çalışmalar gündeme getirilmiş ise de bu çalışmaların biraz daha halka inerek, daha geniş çaplı yaygınlaştırılarak devam ettirilmesinden fayda mülahaza ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Aydınlioğlu.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) - Sayın Başkanım, değerli üyeler; öncelikle Komisyonumuza hoş geldiniz. Sayın Başkanımın yaptığı sunum için de ayrıca teşekkür ediyorum.

Bir şey dikkatimi çekti bu sunum esnasında, dedi ki Başkanım: “Özellikle insan hakları alanında yaptığımız çalışmalarla ilgili bazı büyükelçiliklerden destek alıyoruz.” Bunu burada bilmek istiyoruz: Hangi ülkenin büyükelçiliği, niçin destek veriyor?

Tabii, Kamu Denetçiliği Türkiye’de yeni bir kurum ama görüyoruz ki gün geçtikçe uzlaşma alanında daha güzel işler yapacak, özellikle demokrasinin geliştiği ülkelerde önemlidir diye düşünülüyor.

Başarılar diliyorum hepinize, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Bütün üyelerimize katkılarından dolayı, sorularından dolayı teşekkür ediyorum.

Şimdi sözü tekrar Başdenetçiye bırakıyoruz.

Buyurun.

KAMU BAŞDENETÇİSİ MEHMET NİHAT ÖMEROĞLU – Sayın Başkanım, değerli üyeler; tekrar hepinizi şahsım ve kurumum adına saygıyla selamlıyorum. Sayın üyelerimizin hem olumlu hem de olumsuz eleştirilerini de buradan saygıyla karşıladığımızı, onlara teşekkür ettiğimi de peşinen ifade edeyim.

Öncelikle, Sayın Vekilimiz İhsan Şener Bey’in sorusuna gelecek olursak, farkındalık konusunda gerçekten elimizden gelen her şeyi fazlasıyla yaptığımıza inanıyorum ama yeterli değil diyorum. Bu biraz bütçesel durumla da ilgili. Yani, ben kamuoyu yoklamaları, kendi performansımızı denemek için, şey yapmak için objektif olarak anketler yapmayı, çeşitli vilayetlerde toptan –ki bu bizim teknik şartname çerçevesinde yapılacak şeyler- bu farkındalığımızı şüphesiz arttıracaktır. Ancak şikâyet makamı olmamıza rağmen şikâyet edilen bir kurum olduğumuzu... Doğrusu, eğer hakkımızda şikâyet varsa onu da biz karşılamaya hazırız. Ben hemen bütün Başkan ve sayın üyelerime şunu arz edeyim: Eğer yıllık raporumuzu inceleme fırsatları olduysa veya olacaksa; bu kurum 250 kişilik bir kurum. 150 uzman, 50 uzman yardımcısıyla ve 50 yardımcı personelle çalışması gerekli iken biz iki yıldan beri 64 uzmanla çalışıyoruz. 25 kadrolu veya ona yakın bir elemanımız var, 31 geçici kamu personeliyle çalışıyoruz. Onda da büyük zorluklarla... Ben, tabii ki, şikâyet edecek mercide değilim ama sadece bir tespit adına bunu ifade ediyorum. Görevli dahi bulamıyorum ben bakanlıklardan. Nitekim, geçen yıl 28’inci maddemizi değiştirmek zorunda kaldık, biraz yetkimizi artırdık. Değişik kurum ve kuruluşlardan yetkili hâkim, savcı ve uzman alıp bu açığımızı gidermeye çalışıyoruz. Bunu peşinen sizlere arz etmiş olayım çünkü diğer sorularla da bağlantılı bu. Farkındalık yönünden, ifade ettim, teknik şartname çerçevesinde Birleşmiş Milletler ve İsveç Kalkınma Ajansı ile birlikte bu faaliyetlerimiz oldukça artacaktır ve biz bu açığımızı bir an evvel -2015 yılı içerisinde hedeflerimizden bir tanesi budur- gidermeye çalışacağız. Bu eleştiriye de ben saygıyla karşılıyorum, onu arz etmiş olayım.

Sayın Kerim Yıldız Milletvekilimizin sorusuna gelince, yargıyı denetleme yetkisinden şey yapıldı. Ben bunu burada tekrar ifade ediyorum: Demin arz ettiğim sınırlar çerçevesinde olmak kaydıyla bizim yargı sürecine müdahale etme imkânımız yasal olarak vardır. Eğer önümüze gelirse biz bunları da –ki bir kısmı geliyor- incelemek durumundayız, sadece yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin hususlar hariç.

Efendim, resenle ilgili ülkeleri sordular. Avrupa Birliği Avrupa Konseyi ülkelerinin tümünde resen inceleme var, artı Kazakistan, Gürcistan, Özbekistan ve İsrail’in dâhil olduğu 49 ombudsmanlık kurumunu kapsayan araştırmaya göre ombudsmanlık kurumlarının yüzde 83’ünde resen inceleme yetkisi var efendim, bunu da burada ben arz etmiş olayım.

Tanınırlık konusu, gene aynı, sayın vekilimizin sorusu içinde, onu ifade etmiş olayım. Bu eksikimizi en kısa zamanda gidereceğiz.

“Millî Eğitimle irtibat kurulabilir mi? Çocukların çıkarlarıyla ilgili neler yapıldı? STK’larla neler yapılıyor?” Ben izniniz olursa eğitimden sorumlu Kamu Denetçisi Arkadaşım Sayın Serpil Çakın’a söz vereyim, o size daha ayrıntılı bir bilgi sunacaktır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hak.Kar. Kom. Giriş : Tarih : 04/02/15 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa:

13

STK'larla ilgili konuya gelince, kurulduğumuz andan itibaren sendikalar dâhil, Altı Nokta dâhil birçok sivil toplum kuruluşlarının -bırakın bize gelmelerini- biz onların ayağına giderek hem kendimizi tanıttık hem iş birliğine hazır olduğumuzu kendilerine ifade ettik. Ayrıca, kurumda sivil toplum kuruluşlarıyla irtibat görevlileri tayin ettik. Üzülerek ifade edeyim; bu yalnız farkındalığımızın az olmasından değil, kusura bakmayın, sivil toplum kuruluşlarımızın, derneklerimizin – fazla da ağır konuşmak istemiyorum- ilgisizliklerinden. Orada oturmuşlar, başkan olmuşlar, şey olmuşlar, bu konulara yeterince eğilmiyorlar. Bize bir tek çocukla ilgili, Dilan olayıyla ilgili çocuk derneği şikâyet etti ve hemen üzerine gittik. Ben sivil toplum kuruluşlarını da zorla iş birliğine şey yapamıyorum. İki defa uluslararası sempozyum yaptık, Sayın Cumhurbaşkanı, Başbakanımız katıldı, vekillerimiz katıldı, sivil toplum kuruluşlarından katılan yoktu, hepsine gönderdim. Bu biraz da bizden ziyade, sanıyorum, sivil toplum kuruluşlarımızın çalışma tarzından ve anlayışlarından kaynaklanıyor diye düşünüyorum.

Uluslararası örnek alınacak AB ülkeleri... Aşağı yukarı çok eski ombudsmanlık kurumları olduğu için bunların hepsi bizim için birer örnektir. Nitekim, biz bunların birçoğunu geziyoruz, oraya da davet ediyoruz, konferanslar veriyoruz. Polonya olsun, Yunanistan olsun, İspanya, efendime söyleyeyim -arkadaşlarım gitti- İrlanda, Pakistan, daha sayamayacağım kadar ülkelerde bu şeylere katılıp oradan birtakım deneyimleri kazanmaya çalışıyoruz ve kurumumuza yansıtmaya da gayret ediyoruz.

Dokunulmazlık konusu... Ben aslında bunu açmayacaktım ama geçen yıl alt komisyonda şey yapıldığı için bu şey. Tabii ki, eğer, bir yasal mevzuatta takdir yüce Meclisin olacak. Biz dokunulmazlığın ısrarla bize verilmesi anlamında değiliz, bu onore bir şey olacak diye bunun üzerinde durduk.

Ben şurada bir anekdotumu aktarayım size: Bir ay oldu veya olmadı, ben VIP'den geçemiyordum. Arkadaşlarım her gün sorun yaşıyorlar. Oysa Başbakanlığın, Dışişleri Bakanlığının yayınladığı VIP şeyinde müsteşar yardımcısı, genel müdürleri var; müsteşar yardımcısı seviyesinde olan kamu denetçisi arkadaşlarım hep sorun yaşıyor, VIP'den giremiyorlar. Ben eski kimliğimle VIP'den geçiyorum, Yargıtaydan. Ha, biz çok VIP meraklısı insanlar değiliz, onu da yanlış anlamayın; herkes umumi yerden geçsin, ben de geçerim ama orada bizim statümüzde bile olmayan insanlar geçiyor. Ben bunu düzeltmedim. Daha benimle ilgili sadece bir ay önce geldi. Bunu bir şey olarak söyleyeyim. Yazdık, ifade ettik, anlatmaya çalıştık. Yani, hiç olmazsa eşitlik olsun. Bütün müsteşar yardımcılar giriyor, genel müdürler giriyor, benim arkadaşlarım giremiyor. Bu biraz da, tabii, bizden ziyade idarenin meseleye yaklaşım tarzından kaynaklanıyor diye düşünüyorum.

Milletvekilimiz Sayın Hüseyin Aygün'ün sorularına gelince, tabii, kurumumuzun verdiği ve kendi tarafından olumlu görülen kararlar için yaptığı tespitten dolayı kendilerine teşekkür ediyorum. Diğer sorduğu soruların çoğu özel olmakla birlikte bu çok tartışıldı, polemik konusu yapıldı. Ben Sayın Başkan ve üyelerin önünde bunu polemik konusu yapmıyorum ama Dink sorusunu sorduğu için de ben burada kısa bir açıklamada bulunacağım. Onun için de teşekkür ediyorum.

Tabii, Hrant Dink denen merhumun aslında ismi Hrant da değil, Fırat'tır ve biz bunu yargılarken Fırat Dink diye yargıladık. Nüfus kimliği Fırat, bu bir.

İkincisi: O tarihe kadar ben onu tanımadım, daha önceki beyanatlarımda var. Bizim önümüze dosya geldiği vakit biz kimliklerine falan bakmayız. Evet, Genel Kurulda bu okundu. O tarihte 24 kişi Genel Kurula katıldı. 18'i, bu anlamda, merhumun yazmış olduğu 8 yazıda Türklüğe hakaret olduğunu benimsedi; 6 tanesi muhalif kaldı. Yalnız, burada bir bilgi kirliliği olduğunu sanıyorum. Ben bunun tercümelerini yaptırдыm, olur ya Avrupa Birliği Komisyonun yetkilileri tarafından da muhatap olabilirim diye düşündüm. Şahsım önemli değil, ülkem açısından önemli çünkü ben burada seçilmekle tüm Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının Kamu Başdenetçisi görevini yapıyorum. Artık diğer şeyler geride kaldı. Aslında Yargıtay Genel Kuruluna gelen dosya –birçok arkadaşım hukukçudur, belki Sayın Aygün de hukukçudur, bilemiyorum-bozuldu, hem de merhumun lehine bozuldu, iki maddeden bozuldu. Yargıtay eğer bir kararı bozuyorsa -altını çizerek söylüyorum- o karar artık geçmiş karar, yani o mahkûmiyet kararı yok hükmündedir -bana inanmayan bunu istediği hukukçuya sorabilir- yok hükmündedir. İki noktadan bozduk o kararı ama suçun vafına çoğunluk olarak orada "Hakaret var." dendi ama öbür taraftan "Siz bu verdiğiniz cezayı neden paraya çevirmediniz?" diye bozma yaptık merhumun lehine. İkincisi de, herhâlde Kemal Bey diye biri miydi, bir müdahil olmuştu, onun lehine mahkeme avukatlık ücreti vermiş, "Onun da katılma hakkı yoktur, avukatlık ücreti takdir edemezsiniz." diye bozduk ve bu yerel mahkemeye gitti. Ben size süreci anlatıyorum. Yerel mahkemede hâkim değişti veya aynı hâkim...

BAŞKAN – Sayın Başdenetçim, arkadaşlarımızın çok zamanı yok. İsterseniz Sayın Aygün'le siz ayrı bir ortamda bunu konuşursunuz.

KAMU BAŞDENETÇİSİ MEHMET NİHAT ÖMEROĞLU – Peki, efendim, tamam, hemen... Bu çok şey oldu, ben tabii...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hak.Kar. Kom. Giriş : Tarih : 04/02/15 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa:

14

BAŞKAN – Çünkü arkadaşlarımızın...

KAMU BAŞDENETÇİSİ MEHMET NİHAT ÖMEROĞLU – O karar yok hükmündedir, o sırada vefat etmiştir. Ve Hrant Dink şu an Türklüğe hakaretten mahkûm değildir, sabıkalı değildir, bunu arz edeyim.

Ben on binlerce karar verdim; kararlarımı da vicdani kanaatime, hukuka, kanuna uygun verdim. Dolayısıyla hiç kimseye de yanlış davranmadım, davranmaya da gayret etmedim.

“AKP oylarıyla seçildi.” diyorlar. Sayın vekilimiz oylamanın gizli olduğunu biliyorlar. Sadece AK PARTİ’lilerin bana oy verdiğini doğrusu nereden çıkarttığını da bilemiyorum.

Bir anekdot anlatayım: Almanya’da hâkimler siyasi partilere üye olarak görev yaparlar, sadece bunu söyleyeyim. Ben olsunlar demiyorum ama orada da böyle bir durum var.

Hükûmete yakın olma... Biz kurum olarak -demin de arz ettim, tabii, Hükûmet derken devlet- biz nötr durumdayız. Ne Hükûmetten, devletten yanayız ne bireyden yana, nötr durumda; adalet, hukuk hangisini gerektiriyorsa biz onun kararını veriyoruz, o gerçeği bulmaya çalışıyoruz. Şunu da ifade edeyim: Yani, bir kurumun başında olup sürekli her şeye muhalefet, Hükûmetle kavga diye de bir şey, ben onu da doğrusu uygun bulmuyorum.

İşçi meselesine ve sigara konusuna gelince -bu basında da yazıldı- normal formatta onlar olur. Ben kötü alışkanlıklarım olmadığını ifade etmek için yazdım, şimdi de doldursam yine aynısını yazarım.

Kobani olayları, tabii ki ülkemizi üzdü. Kobani bizim sınırlarımızın ötesinde bir şey. Olaylarda insanlar öldü, bunu tasvip etmek hiç mümkün değil. Hatta, bunu aynı zamanda Plan ve Bütçede Hasip Kaplan Beyefendi gündeme getirdi. Şimdi, tabii, bize bununla ilgili bir tane şikâyet gelmedi. Eğer bize bununla ilgili şikâyet gelseydi –mağdur olmasına da gerek yok, demin arz ettim- insan hakları ihlali olduğu için biz üzerine giderdik. Biz bir anlamda bu tür toplu olaylarda... Mesela Gezi olaylarında da şikâyet vardı, bunun üzerine gittik biz; Dilan olayında şikâyet vardı, öyle gidebildik. Bir anlamda kamuyu ilgilendiren çok önemli konularda gitmek için resen şey yapıyoruz, takdir sizin.

Diğer yönden, Soma... Kanunumuzun 7’nci maddesinde kamu başdenetçisine özel rapor hazırlama yetkisi şey yapmışlar. Biz onu ülkemiz açısından oldukça güncel ve son derece acı verici büyük bir olay olduğu için arkadaşlarımızla kararlaştırdık ve onunla ilgili özel rapor yazdık. 2015 yılında belki kamuyu ilgilendiren –bu Kobani olur, açılım süreci olur, hepsi olur- bunlarda da belki özel rapor, çalışma hazırlıklarımız olabilir ama 64 tane uzmanımız var, bunu da bilgilerinize arz ediyorum.

Şikâyet sayısının azalması... Ben demin arz ettim, bunun nedenlerini çok bilmiyorum fakat bir şeyi düzeltiyim, belki sayın vekilimize yanlış bilgi gitmiştir: 4 tane kararımıza uyum diye bir şey yoktur. Bizim 199 tavsiye kararımız var; 31 kararımıza uyulmuştur, 70 tanesine uyulmamıştır. Bir kısmına cevap gelmiştir, bu oran da yüzde 30 civarındadır. Kayıtlarımız da bu şekilde, onu da size arz etmiş olayım.

Sayın Vekilimiz Abdurrahim Akdağ Beyefendi’ye hem kurumumuzla hem şahsımızla ilgili söylediği güzel sözlerden dolayı çok teşekkür ediyorum, bizim motivasyonumuzu artırdı. Güneydoğu’daki özel durumu... Görev yaptım ben, Diyarbakır Lice’de görev yaptım; az çok bilmekle birlikte sizin kadar ayrıntılı bilemem. Doğru, orada kanaat önderleri vardır fakat biz bu aşamada böyle bir şeyi düşünmedik, kimler olduğunu da bilmiyoruz ama belki bir konu için şikâyet olsa, oraya gidilmiş olsa biz bu kanaat önderiyle, şüphesiz ben veya arkadaşlarımız görüşürler ve görüşmek isterler çünkü en iyi o yapıyor, o durumu onlar bilirler bir anlamda. Dolayısıyla, bu uyarınızdan dolayı teşekkür ederiz. Bu da her zaman için benim ve arkadaşlarımızın şeyinde kalacak efendim, ajandasında önemli yer şey yapacak. Ve, tabii, bir toplantı yaparsak şüphesiz onları da çağıracağız efendim, onu da arz etmiş olayım.

Demin ifade ettim, tabii “Anadolu’da tanınırlığımız az.” dediler. Biz bunun için 81 vilayete Türkçe, Kürtçe, Arapça ve İngilizce dünya kadar broşür gönderdik, başvuru formları gönderdik, valiliklerimize yazılar yazdık, aynı zamanda kaymakamlıklarımıza da. Bizim farkındalık yönünden eksikimiz olduğunu kabul etmekle birlikte biraz da vatandaşlarımızın -buna sivil toplum kuruluşları da dâhil- biraz da onların bizi tanımak için gayret göstermelerini doğrusu ben buradan bekliyorum.

Bir diğer nokta: Sayın Meclis Başkanımızın bize gösterdiği özel bir iltifatla İstanbul’da bir ofis açtık. Bu, gelecekte bir Diyarbakır olabilir -onun araştırmasını yapıyoruz- bir İzmir olabilir. Bunların da hem bütçeyle mütenasip olmak üzere orada da bir ofis kurmayı ve halkın ayağına gitmeyi düşünüyoruz. Sayımız arttıkça, imkânlarımız arttıkça biz bunları yerine getireceğiz.

Beni dinleme zahmetinde bulunduğunuz için teşekkür ederim.

Serpil Hanım’ın eğitimle ilgili kısa bir şeyi olsun, soru sormuştu arkadaşlar.

GÜRSOY EROL (İstanbul) – Benim de bir sorum vardı Sayın Başkan.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hak.Kar. Kom. Giriş : Tarih : 04/02/15 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa:

15

KAMU BAŞDENETÇİSİ MEHMET NİHAT ÖMEROĞLU – Çok affedersiniz, bu şey burada kaldı.

Efendim, bir de Sayın Vekilimiz Gürsoy Erol Bey’in takip konusunda... Efendim, şimdi, kanunumuzda diyor ki: İdareye bir tavsiye kararı verildiği vakit, idare otuz gün içerisinde –bir anlamda bu takip oluyor- tavsiye kararımıza uyup uymayacağı konusunda bir karar veriyor. Eğer uyacaksa otuz gün içerisinde uyulacağını ifade ediyor, eğer uymayacaksa da gerekçesini bildirmek suretiyle bize dönüşü oluyor. Bu bir anlamda takiptir, zaten bu istatistiklerimize de yansıyor efendim, bu şekilde bir takip var. Biz, tabii, müeyyide şey yapamıyoruz. Kanun öyle diyor: “Uyar veya uymaz.” Gerekçesi uymadı, şey yapılabilir. Dolayısıyla, takip sistemi bu şekilde oluyor.

Sayın Milletvekilimiz Ülker Güzel Hanımefendi’nin hakkımızdaki, kurumla ilgili düşüncelerinden dolayı çok teşekkür ederiz. Açıklamalarını da, konuşmalarını da şahsen not ettik. Ve farkındalık yönünden, diğer sayın vekillerimizin dedikleri gibi, buna özel bir özen göstereceğimizi de burada hepimize teminat vermiş olayım.

Sayın Vekilimiz Ali Aydınlioğlu’nun da büyükelçilik soruları oldu. Efendim, belki ben yanlış ifade etmiş olabilirim. Bireysel başvurunun güçlendirilmesi projesi çerçevesinde Avrupa Birliği Bakanlığı ile İngiliz Büyükelçiliğinin finansörlüğünde yapılan bir şey; bizim direkt olarak kurulumuza bir yardımları yok, benim ifademde bir hata olabilir. Buna Anayasa Mahkemesi, İnsan Hakları Kurumu, bizim kurumumuz katıldı ve 6 bölgede bunları toplam... Biz sadece katılımcı ve bu konuda paydaş olarak gidip sunumlar yaptık, konuşmalar yaptık, onu da burada açıklamış olayım. Yoksa kurumumuz bağımsız ve tarafsız; ne hibe alabiliriz ne hiç kimseden yardım alabiliriz. Tabii, karşılıksız Avrupa projelerimiz oluyor; bu zaten Avrupa mükteşebatı çerçevesinde Hükümetimizin de, devletimizin de benimsediği bir durumdur.

Ben saygıyla arz ediyorum.

Uygun görürseniz Serpil Hanım size biraz, kısaca millî eğitim konusunda bir bilgi sunsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Buyurun Serpil Hanım.

KAMU DENETÇİSİ SERPİL ÇAKIN – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de teşekkür ediyorum sorularınız ve katkılarınız için.

Eğitim öğretim ve çocuk alanı benim çalışma alanım olduğu için millî eğitimle ilgili sorularına cevap vermek istedim sayın vekilimin.

Millî Eğitim Bakanlığı, tabii, ülkedeki 25 milyonun 17 milyonluk büyük bir kesimine hitap eden bir Bakanlık ve bünyesinde bulunduruyor. Dolayısıyla, biz de çalışmalarımızda önemli çalışma ortaklarımızdan bir tanesi olarak gördük ve başlangıçtan beri irtibat hâlinde olduk. “Bunu fiiliyatta da nasıl yaptınız?” dersiniz, biz Millî Eğitim Bakanlığının tüm hizmet içi programlarında, eğitim programlarında ya da bunun dışındaki akla gelebilecek her türlü programlarında bire bir kurumun dâhil olması ve, işte, öğretmenlerin, çocukların, hepsinin bilinçlendirilmesi anlamında ortak çalışmalar yapıyoruz; uzmanlarımız, ben gerekirse katılıyoruz; okullara ziyaretler yapıyoruz. Biz çocuk web sayfamızı oluştururken dahi, işte, farklı düzeyde farklı grupların ya da farklı sosyal grupların olduğu okullara ziyaretler gerçekleştirip çocukların görüşlerini aldık.

Yine, bahsettiğiniz ilkokul 4’üncü sınıfta görülmekte olan, “Demokrasi ve İnsan Hakları” başlığı altında görülen derse “ombudsmanlık” konusunun da dâhil edilmesi konusunda bir karşılıklı çalışmamız var. İnşallah, bir aksilik olmazsa 2015 yılı içerisinde orada müfredata girecek.

Bunun dışında, sosyal medyada etkin olarak -biliyorsunuz, çocuklarımız çok kullanıyorlar- biz, işte, okulların web sayfalarında Kamu Denetçiliği Kurumuna link verilmesi, bu e-okul veri tabanlarında, yine FATİH Projesi kapsamında Kamu Denetçiliği Kurumuna yer verilmesi anlamında iş birliği içerisinde çalışmalarımızı yürütüyoruz. İnşallah kısa zamanda da bütün çocuklara hitap edecek bu materyallerde Kamu Denetçiliği Kurumu yer alacak.

Teşekkür ederim

BAŞDENETÇİ MEHMET NİHAT ÖMEROĞLU – Sayın Başkanım, bir haksızlık etmiş olmayayım: Sayın Muhittin Mihçak Kamu Denetçimizin de bu konuda uzlaşmayla hallolan konularda oldukça teşekkür mektupları da burada vatandaşın gönderdiği.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Bizim biraz acelemiz 14.00’te Genel Kurul açılacağı için...

Hem Başdenetçimize, denetçilerimize teşekkür ediyoruz, tabii ki katkılarından dolayı üyelerimize de.

Şimdi, biz 7 kişiden oluşan bir alt komisyon kurulmasını, alt komisyon çalışma konusuyla sınırlı olmak üzere her türlü yazışma yapma ve bu Komisyonun raporunun hazırlanması akabinde Karma Komisyonunun toplanmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe İnsan Hak.Kar. Kom. Giriş : Tarih : 04/02/15 Stenograf : Kayıt: Dilekçe Sayfa:

16

Şimdi, bu alt komisyon üyelerini de hemen belirlemek istiyorum çünkü zamanımız çok kısıtlı. Hızlı bir şekilde bu raporumuzun uygun görüşle veya eleştiriyiyle bildirilmesi ve tekrar Karma Komisyonun toplanması gerekiyor.

Bizim Adalet ve Kalkınma Partisinden Dilekçe Komisyonundan 2 üye belirledik: Afyonkarahisar Milletvekilimiz Halil Ürün, Ankara Milletvekili Nurdan Şanlı; İnsan Hakları İnceleme Komisyonundan da Mardin Milletvekili Abdurrahim Akdağ, Mehmet Kerim Yıldız Ağrı Milletvekili; Cumhuriyet Halk Partisinden Tunceli Milletvekilimiz Hüseyin Aygün Beyefendi; Milliyetçi Hareket Partisinden Tokat Milletvekilimiz Reşat Doğru; Halkların Demokratik Partisinden Van Milletvekilimiz Kemal Aktaş.

Alt komisyon üyelerimizi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir oy birliğiyle.

Alt komisyonun zaman darlığından dolayı Salı günü saat 15.30'da toplanıp kendi başkanlarını ve çalışma yol haritalarını belirlemelerini temenni ediyoruz. Tabii, başta da söylediğim gibi genel seçimler nedeniyle muhtemelen 7 Nisandan sonra Meclis, Parlamento çalışmayacağı için bu raporla ilgili çalışmaları bitirmek istiyoruz.

Herkese katkılarından ve katılımlarından dolayı teşekkür ediyorum. Bir dahaki gündemde tekrar toplanmak, görüşmek dileğiyle, hepinize teşekkür ediyorum. Hayırlı günler diliyorum, sağ olun.

Kapanma Saati:

13.28